

JESUKRISTU KAY ALLPAPI KAWSASHKANTA

SAN MARKOS

KILLKARKAN

Juan kallarirkan yachachikuyta.

(Mt 3.1-12; Lk 3.1-9, 15-17;

Jn 1.19-28)

1 ¹*Jesukristu Tata Diospa wambran kay allpaman shamurkan kastigumanta salvawananchikunapa. Kunanka chay allima rimanata yachachiykichi.

²Ñawpa alli yachachikuk Isaiyas Tata Dios Juanpa willash-kanta killkarkan:

“Ñuka suk alli yachachikukta kachasha tukuy runakunata willanankunapa kachamushkayni runata allita chaskinankunapa.

³Chunlla chakidu pampapi suk runa sinchita yachachikuykan:

‘Señorninchipa suk ñanta allichaychi.

Suk ñanta kuskachaychi chayta purinanpa.’”

⁴Chay Isaiyas rimashkanshina suk diya Juanka chunlla pampapi kallarikan runakunata bawtisayta. Willarkansapa tukuy uchankunata wanashpankuna Tata Diosta kasushpa kawsanankunapa. Willarkansapa bawtisakunankunapa tukuy mana alli rurashkankunamanta Tata Dios perdonanankunapa.

⁵Chashna Juan yachachikuptin Judea partimanta Jerusalem llaktamanta aypa runakuna rirkansapa uyarik. Chaypina

Juanta willarkansapa uchasapa kanankunata. Chashna willaptinkuna Jordan yakupi Juanka bawtisarkansapa.

⁶Juanpa llachapan *kamellu millwamanta awadu karkan. Chaymanta sinturan watana karapamanta karkan. Atun marukunata mikurkan. Sachamanta amukunapa mishkinta upyarkan. ⁷Juanka yachachikushpa willarkansapa:

—Ñukamanta ashwan alli yachachikuk runa washata shamun. Payka ñukamanta tukuy laya ashwan alli yachakmi. Chayrayku mana payshina kashpayni mana animukunichu ni ushutanta kumurayashpa paskapuyta. ⁸Ñukaka yakullawanmi bawtisashkaykichi. Paymi Tata Diospa Espiritunwan bawtisashunkichi.

Jesus bawtisakurkan.

(Mt 3.13-17; Lk 3.21-22)

⁹Chay tiempu Jesuska Galilea partipi Nasaret llaktamanta llukshirkan Jordan yakuman rinanpa. Chaypi Juanka Jesusta bawtisarkan. ¹⁰Jesus yakumanta llukshiykashpa kawarkan sieluta kicharinakuptin. Chaypina kawarkan Tata Diospa Espiritun iden suk urpaytashina payman urayamuptin. ¹¹Chashna orana sielumanta Tatan Dios Jesusta willarkan:

—Kanmi kuyanayni wambrayni kanki. Kanmi sukaman kushichiwanki.

Supay Jesusta llullachinayarkan.

(Mt 4.1-11; Lk 4.1-13)

¹²Bawtisakushkanwasha suk chunlla chakidu allpaman Tata Diospa Espiritun Jesusta pusharkan. ¹³Chay chunlla chakidu allpapi manchanapa laya animalkuna tiyarkan. Chaypina chusku chunka diyata Jesus chaypi kaptin supay ladunchashpa llullachinayarkan. Mana nima layapi supayta kasuptin *angelkuna Jesusta yanaparkansapa.

Jesus kallarirkan yachachikuyta.

(Mt 4.12-17; Lk 4.14-15)

¹⁴Chaymanta kamachikuk *Herodes Juanta karselpi churarkan. Chay washa Jesuska Galilea partiman rirkan Tata Diospa alli rimananta yachachikuk. ¹⁵Willarkansapa:

—Chay ñawpa yachachikuk runakuna rimashkanshina ñami shamushkanina. Tata Dios sukaman munan kunanmantapacha mandunpina kawsanaykichipa. Chayrayku tukuy mana alli ruranaykichimanta wanaychi. Tata Dios tukuy willashushkaykichita tukuy shunku kreyiychi.

Jesus challwa apik runakunata kayarkan.

(Mt 4.18-22; Lk 5.1-11)

¹⁶Chaymanta Galilea kocha mañanpi puriykashpa Jesuska Pedruta wawkin Andresta kawarkansapa. Paykunaka atun redninkunawan challwakuykarkansapa challwa apik runakuna kashpankuna. ¹⁷Chaypina Jesuska paykunata willarkansapa:

—Kankuna allita yachankichi challwakunata apiyta. Kunanmantapacha ñukata katiwaychi. Katiwaptikichi ñuka allita yachachishkaykichikichi runaku-

nata yachachinaykichipa paykunapish ñukata kreyiwashpa kawsanankunapa.

¹⁸Chashna willaptinkuna chay ratulla chay challwakuk runakuna redninkunata sakishpankuna Jesusta katirkansapa. ¹⁹Chaymanta chay kocha mañanta puriykashpankuna Jesuska Santiagota wawkin Juanwan tantallata kawarkansapa. Chay ishkay runakuna Sebedeopa wambrankuna karkansapa. Suk kanowapi chay ishkay runakuna redninkunata allichaykarkansapa. ²⁰Chaypina Jesuska chay ishkay runakunataka kayarkansapa paywan tantalla purinankunapa. Paykunapish tatanta trabajadorninkunata kanowapi sakishpankuna Jesuswan rirkansapa.

Jesus supayadu runata alliyachirkan.

(Lk 4.31-37)

²¹Chaymanta Kapernaum llaktapi Jesus disipulunkunawan chayarkansapa. Chayashpankuna *samana diya kaptin tantanakunankuna wasipi Jesuska yaykurkan. Chaypi yaykushpa runakunata yachachirkansapa. ²²Chay runakuna sukaman almirarkansapa allita kuskanpi sinchi kamachikukshina yachachikuptin. Mana yachachikurkanchu Moisespa killkadunta yachachikuk runakunashina. ²³Chay tantanakunankuna wasipi tiyarkan suk supayadu runa. Jesus yachachikuptin uyarishpana supay sinchita rimakushpa Jesusta willarkan:

²⁴—¡Nasaret llaktamanta Jesus! ¿Imapatí ñukaykunaman shamushkanki? ¿Sakiway-sapa! ¿Mana tukuyniyuk ninamanchu kachawanayaykankisapa? Ñuka yachani Tata Diosmanta shamudu runa kanaykita.

²⁵Chashna chay supay willaptin Jesuska piñayashpa willarkan:

—¡Upallay! ¡Kunanlla kay runamanta llukshiy!

²⁶Chashna Jesus willaptinna chay supayka chay supayadu runata sukaman chukchuchishpa manllaybata kaparikushpa paymanta llukshirkan. ²⁷Chayta kawashpa chay runakuna sukaman manchakushpankuna willanakurkansapa:

—¿Ima laya mushuk yachanatá yachachiwaykanchisapa? Kay Jesuska sinchita kamachikushpa atipan supaykunatapish llukshichiyta.

²⁸Chaypina chay runakuna tukuy llaktakunapi famakurkansapa Jesus sinchita willashpa supayta runamanta llukshichishkanta.

Jesus Pedrupa suedranta alliyachirkan.

(Mt 8.14-15; Lk 4.38-39)

²⁹Chaymanta tantanakunankuna wasimanta llukshishpa Jesuska Santiagowan Juanwan rirkansapa yaykuk Simonpa Andrespa wasinpi. ³⁰Chaypi Simonpa suedran kalentorawan unku du karkan. Chay warmipa familyankuna Jesusta willarkansapa unku du kananta. ³¹Chashna willaptinkuna Jesuska unku du ta ladunchashpa makinmanta apishpa atarichirkan. Chay ratulla kalentoranka chiri yapurkan. Chaypina chay warmi atarishpa mikunankunata rurashpa kararkansapa.

Jesus aypa unku du runakunata alliyachirkan.

(Mt 8.16-17; Lk 4.40-41)

³²Chaymanta amusayaykaptin inti yaykuptin Jesusman aypa runakuna unku du familyankunata pusharkansapa. Paykuna rikchak laya unku yu karkansapa. Sukkuna supayadu karkansapa. ³³Chay wasi punkupi chay llaktapi kawsak runakuna tukuy tantanakurkansapa. ³⁴Chaypina Jesuska aypa unku dukunata alliyachirkansapa. Supaykunata

aypa runakunamanta llukshichipurkan-sapa. Chay supaykuna yacharkansapa Jesus Tata Diosmanta shamudu runa kananta. Chayrayku Jesus mana munarkanchu nimata willanankunapa.

Aypa llaktakunapi Jesus yachachikurkan.

(Lk 4.42-44)

³⁵Chaymanta pakariptinna chay llaktamanta Jesuska llukshirkan suk chunlla likidu pampapi Tata Dioswan parlak. ³⁶Chayman riptin Simonka purikmasinkunawan rirkansapa Jesusta maskak. ³⁷Tarishpa willarkansapa: —Tukuy runakuna maskashuykansapa.

³⁸Chaypina Jesuska willarkansapa: —Akuychi chikan llaktakunaman chaypipish kay alli kushichina rimanata yachachikunaynipa. Ñuka shamushkani aypa runakunata yachachiksapa.

³⁹Chashna Jesus willashpankuna Galilea partipi tukuy llaktakunapi yachachikuypi purirkan. Tukuy llaktapi tantanakunankuna wasikunapi yachachikurkan. Chaymanta aypa runakunamanta supaykunata llukshichirkan.

Jesus lasaruyak runata alliyachirkan.

(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)

⁴⁰Suk diya lasaruyak runa Jesusta laduncharkan. Ñawpakninpi kumurayashpa willarkan:

—Maestru, munashpaykika kay unku yninimanta alliyachiway.

⁴¹Chashna willaptin Jesuska chay runata llakichirkan. Llankashpa willarkan:

—Ariya, munani alliyachiynikita. Ñami sanuna kanki.

⁴²Chayta willashkan oralla chay runapa tukuy kirinkuna alliyarkan.

⁴³Chaypina Jesus despidishpa sinchita allita willarkan:

⁴⁴—Amara ni pita parlachinkirachu ñuka alliyachishkaynita. Rillay *saserdoteman pay allita kawashunanpa yachananpa alliyadunachu manachu kanki nishpa. Alliyaduta kawashuptinna Moises killkashkanpi kamachikushkanta allita kasushpa suk ofrendata apay. Chayta apaptiki tukuy runakuna yachankasapa unkuynikimanta alliyashkaykitana.

⁴⁵Jesus ama ni pita parlachinanpa willaptinpi chay runaka tukuy pita parlachirkan Jesus alliyachishkanta. Chayrayku Jesuska mana atiparkanchu ni maykan llaktapi yaykuyta. Llakta washankunallapi mana ni pi kawsananpi kiparik. Tukuy maymanta aypa runakuna riksapa Jesusta kawak.

Jesus mana kuyuy atipak runata alliyachirkan.

(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)

2 ¹Chaymanta suk diyakuna washan Kapernaum llaktaman Jesuska kashkan rirkan. Suk wasipi kaptin aypa runakuna yachashpankuna rirkansapa kawak. ²Sukaman aypa runakuna niti niti tantanakuptinkuna mana ni pi punkuta yaykuyta atiparkannachu. Chaypina Jesus chay runakunata yachachirkan. ³Chashna yachachikuykaptin chusku runakuna suk mana kuyuy atipak runata kamillapi pushamurkansapa. ⁴Chay wasipi aypa runakuna tiyaptin paykunaka mana yaykuyta atiparkansapachu. Chayrayku wasi sawaman chay unkuuduta kamillanpi pusharkansapa. Chaypina tejakunata Jesuspa kuskanpi surkushpankuna chay uchkuta chay unkuuduta kamillanpi urayachirkansapa. ⁵Chay yanapak runakuna allita tukuy shunku kreyirkansapa Jesus alliyachinanta.

Jesus kreyinankunata yachashpa chay unkuuduta willarkan:

—Wambrayni, uchaykikunamanta perdonayki.

⁶Chaypina Moisespa killkadunkunata yachachikuk runakuna chaypi tiyaridu kashpankuna shunkunkunallapi rimarkansapa:

⁷—¿Imapatí kay runaka chayta riman? Kay unkuuduta willashpa uchankunata perdonanapa Tata Diosta piñachiykan iden Tata Diosshina kanayashpa. Tata Diosllami atipan runakunapa uchankunata perdonayta.

⁸Jesuska chay ratulla yacharkan shunkunkunapi yuyashpa washanchaykanankunata. Chayrayku tapurkansapa:

—¿Imapatí kankuna washanchawaykankichi? ⁹Ñuka kay unkuuduta ish kay layata atipayman willayta. Munashpayni willayman: “Uchaykikunamanta perdonayki.” Chaymanta willayman: “Atarishpa kamillaykita apashpa rillay.”

¹⁰Kunanlla kay unkuuduta alliyachisha yachanaykichipa sielumanta shamudu runa kanaynita. Alliyachiptini yachankichi atipanaynita tukuy runakunapa uchankunata perdonayta.

Chashna rimashpa Jesuska chay mana kuyuy atipak runata willarkan:

¹¹—Kanta willayki, atarimuy. Kamillaykita apashpa wasikiman rillay.

¹²Chashna Jesus willaptin chay unkuuduta runaka atarimurkan. Chay aypa runakuna kawaykaptinkuna kamillanta apishpa wasinman rirkan. Chayta kawashpa tukuy runakuna sukaman almirashpankuna Tata Diosta alabarkansapa. Willarkansapa:

—¡Manami niman suk kuti kay laya almirana ruranata kawashkanchisapachu!

Jesus Levita willarkan katinanpa.

(Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

¹³Chaymanta manllayba kocho mañanman Jesuska kashkan rirkan.

Chaypi aypa runakuna ladunchaptin-kuna yachachirkansapa. ¹⁴Chaymanta puriykashpa Alfeopa wambran Levita kawarkan. Levika *romano awtoridar-kunapa kullki kobrauk runa kashpa tiyaridu karkan maypicha kullkita kobrauksapa. Jesuska payta kawashpa willarkan:

—Ñukata katiway.

Chashna willaptin Levika atarishpa Jesusta katirkan.

¹⁵Suknin diya Levipa wasinpi Jesuska mikuykarkan. Aypa runakuna payta katishpankuna chaypi karkansapa. Levipa kobraukmasinkunawan mana alli rurak runakuna chay mesallapi Jesuswan disipulunkunawan tantalla mikuykarkansapa. ¹⁶Chaypina *fariseo runakuna kawarkansapa Jesusta mana alli rurak runakunawan kullki kobraukkunawan tantalla mikuykaptin. Chayta kawashpankuna disipulunkunata willarkansapa:

—¿Imapatí yachachishuknikichi Jesuska kullki chaskikukunawan uchasapa runakunawan tantalla mikuyan?

¹⁷Jesuka chayta uyarishpa willarkansapa:

—Mash uyarwaychi. Unkudu runa ampikninta sukaman maskan alliyachinapa. Sanu runa mana nima ampikninta maskanchu sanu likidu kashpa. Ñukaka shamushkanimi uchasapa runakunata kayak uchankunata sakishpa katiwanankunapa. Manami shamushkanichu alli yuyanaku runakunata kayak.

Runakuna amañaksapa mana mikushpa Tata Diosta kuyayta.

(Mt 9.14-17; Lk 5.33-39)

¹⁸Chaymanta Juan Bawtistapa disipulunkuna fariseokunapa disipulunkunawan amañaksapa churadu diyakuna mana nimata mikuyta nimata upyayta. Suk diya mana mikuptinkuna kawashpankuna suk runakuna Jesusta tapurkansapa:

—¿Imapatí disipuluykikuna mana mikunata sasinsapa? Juanpa disipulunkunawan fariseokunapa disipulunkuna amañaksapa churadu diyakuna mana nimata mikuyta.

¹⁹Chashna tapuptinkuna Jesuska aynirkansapa:

—Fungsiapi invitadu runakuna noviowan tantalla kashpankuna mana llakinsapachu. Novio paykunawan kaptin rikchak layata mikunsapa upyansapa. ²⁰Funsia washanna novio sakiptinkununa chaypira llakishpa churadu diyakuna mana mikunkasapanachu.

²¹Chaymanta Jesus ashwanta entiendichinayashpa willarkansapa:

—Manami ni pi mawka llachapata tipi mushuk telawan remiendanmanchu. Chay llachapata takshaptin mushuk tela kintikushpa mawka llachapata ashwanta llikichin. ²²Chaymanta mana ni pi mawka kapachupi llullu vinuta churanmanchu. Chaypi churaptin llullu vinu timbushpa mawka kapachuta pachyachin. Kapachu llikikuptin vinupish ichakun. Llikikudu kapachupish mana nimapa allinachu. Chayrayku llullu vinuta mushuk kapachupi churansapa.

Samana diya Jesuspa disipulunkuna triguta tipirkansapa.

(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

²³Chaymanta suk *samana diya Jesuska disipulunkunawan suk chakra chawpinta pasarkansapa. Chayta rishpankuna disipulunkunaka tipi *triguta pallarkansapa.

²⁴Chaypina fariseo runakuna Jesusta willarkansapa:

—Mash kaway. ¿Imapatí samana diya kaykaptin disipuluykikuna triguta tipiykansapa? Moisespa killkadunpi willawanchisapa samana diya mana nimata pallananchikunapa.

²⁵Chashna willaptinkuna Jesuska aynirkansapa:

—¿Manachu kankuna leyishkankichi ñawpa awilunchikuna David rurashkanta? Payka purikmasinkunawan purishpankuna sukaman yarkarkansapa. ²⁶Abiatar kamachikuk *saserdote kaptin payka yaykurkan maypicha tantanakuksapa Tata Diosta Dioslapa churadu pankunata mikurkan. Chaymanta purikmasinkunata-pish chay pankunata kararkansapa. Chay laya pankuna saserdotekunallapa karkan. Chay laya panta David mikushpashpish mana uchallikurkanchu.

²⁷Chaymanta Jesuska willarkansapa:

—Mash uyariwaychi. Tata Dioska samana diyata rurarkan runakuna samanankunapa. Mana runakunatachu rurarkan samana diya tiyashkanrayku. ²⁸Ñuka sielumanta shamuda runa willaykichi samana diya imakunami alli ruranaykichipa imakunami mana allichu ruranaykichipa.

**Jesus kaspirayadu makiyuk
runata alliyachirkan.
(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)**

3 ¹Chaymanta *samana diya kaptin Jesuska kashkan yaykurkan tantanakunankuna wasipi. Chaypi tiyarkan suk kaspirayadu makiyuk runa. ²Chaypina Jesusta chiknik runakuna chapayarkansapa chatanankunapa. Kawanayarkansapa samana diya kaptin chay runata alliyachinkachu manachu nishpa. Paykunaka awtoridarkunapi Jesusta sukaman chatanayarkansapa samana diya unkuduta alliyachiptin.

³Chaypina Jesuska chay kaspirayadu makiyuk runata willarkan:

—Rillay chay runakunapa chawpinkunapi shayarik. ⁴Chay runa chawpinkunapi shayariptinna Jesuska chay chatanayak runakunata willarkansapa:

—Moisespa killkadunpi ¿imatati willawanchisapa? ¿Willawanchisapachu samana diya allita mana allita rurananchikunapa? ¿Samana diya suk runata alliyachinchimanchu? ¿Suk runata kawapayanchimanchu wañunanpa?

⁵Chashna tapuptinkuna chay runakuna mana nimata aynirkansapachu. Mana nimata ayniptinkuna Jesuska sukaman piñakushpa tukuyta chaparkansapa. Sukaman llakirkan sinchi shunku kaptinkuna. Chaypina chay kaspirayadu makiyuk runata willarkan:

—¿Makikita chutachiy!

Chay runaka Jesusta kasushpa kaspirayadu makinta chutachiptin alliyarkan. ⁶Jesus chay runata alliyachishkanrayku *fariseo runakuna piñakushpa chay tantanakunankuna wasimanta llukshirkansapa. Paykunaka rirkansapa *Herodespa partidun runakunawan parlak Jesusta wañuchinankunapa.

**Kocha mañanpi Jesus aypa
runakunata alliyachirkansapa.**

⁷Chaymanta Jesuska disipulunkunawan rirkan kocha mañanman. Galilea partimanta aypa runakuna Jesusta katirkansapa. ⁸Chaypina Jesus almirana *milagrukunata rurashkankunata yachashpankuna aypa runakuna rirkansapa kawak. Judea partimanta, Jerusalem llaktamanta, Idumea partimanta, Jordan yaku chimbamanta, Tiro llaktamanta, Sidon llaktamanta rirkansapa. ⁹Aypa runakuna katiptinkuna Jesuska disipulunkunata willarkansapa suk kanowata prontapunankunapa ama payta nitinankunapa. ¹⁰Aypa runakunata alliyachishkanrayku rikchak laya unkuyuk runakuna alliyayashpa Jesusta nitirkansapa llankanankunapa. ¹¹Supayadu runakuna Jesusta kawashpankuna ñawpakninpi

kunkurikushpankuna sinchita rimashpa willaksapa:

—Kanmi kanki Tata Diospa chaylla wambran.

¹²Chashna willaptinkuna Jesuska sinchita willarkansapa ama ni pita willanankunapa Tata Diospa wambran kananta.

**Jesús chunka ishka
disipulunkunata akllarkan.**
(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)

¹³Chaymanta Jesús suk urkuman rishpa suk runakunata willarkansapa paywan tantalla rinankunapa. ¹⁴Paykunamanta chunka ishka akllarkan paywan tantalla purinankunapa. Paykunata akllarkansapa rinankunapa yachachikuk. ¹⁵Chaypina willarkansapa Tata Dios yanapaptinkuna runakunamanta supaykunata llukshichinankunapa. ¹⁶Chay chunka ishka aklladukunapa shutinkuna kaykunami: Sukka karkan Simon. Paytaka Jesús shutiyachirkan Pedru. ¹⁷Chaymanta Sebedeopa ishka wambrankuna Jakobowan Juan karkansapa. Paykunata Jesús shutiyachirkansapa Boanerges. Chay shutika riman “Troynoshina Sinchi Rimakuk.” ¹⁸Suk aklladukuna karkansapa Andres, Felipi, Bartolome, Mateo, Tomas, Alfeopa wambran Santiago, Tadeo, Simon. Chay Simonka *romano gobiernuta mana kasunayak runa karkan. ¹⁹Chaymanta karkan Judas Iskariote. Payka suk tiempu washa Jesusta rantikurkan wafuchinankunapa.

**Runakuna Jesusta mana
kreyishpankuna rimarkansapa
supay yanapananta.**
(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23; 12.10)

²⁰Chaymanta Jesúska suk wasipi yaykuptin kashkan aypa runakuna katirkansapa. Sukaman tantanakuptin-

kuna mana nima Jesús nima disipulunkuna atiparkansapachu mikuyta.

²¹Chayta yachashpankuna Jesúsapa ayllunkuna rirkansapa pushamuk. Pushanayarkansapa runakuna rimaptinkuna Jesús dementuyashkanta.

²²Jerusalen llaktamanta Moisespa killkadunta yachachikuk runakunapish Jesúsman riykarkansapa. Paykunaka Jesusta yuyashpa rimarkansapa:

—Supaykunapa kamachikuknin *Belsebu kay runata yanapaptin atipan runakunamanta supaykunata llukshichiyta.

²³Chashna yuyak runakunata kayashpankuna Jesúska suk ejempluta rimashpa yachachirkansapa:

—Mash uyariwaychi. *Satanas mana atipanchu kikinlla llukshichinakuyta.

²⁴Suk llaktapi kawsak runakuna chikninakushpa makanakushpankuna kikinkunapura kulluchinakunsapa.

²⁵Chaymanta suk wasillapi kawsak runakuna chikninakushpa makanakushpankuna chayta chayta anchunsapa.

²⁶Chashnami supaykunapish kikinkunapura karkunakushpankuna wakllichinakunsapa. Kikinkunalla kulluchinakunmansapa.

²⁷Mash uyariwaychi. Mana ni pi suk sinchi runapa wasinmanta nimata apayta atipanmanchu manara payta allita watashpara. Chay sinchi runata watashpara tukuy laya tiyapunankunata atipanman kichuyta.

²⁸Mash allita uyariwaychi. Tata Dioska runakunata tukuy uchankunamanta perdonankasapa. Tata Diosta piñachishpa mana alli rimashkankunatapish perdonankasapa. ²⁹Chaymanta Tata Dios mana kutin perdonankachu paypa Espiritunta washanchashpa sakra mana alli kananta rimaptinkuna. Chay laya runakunata Tata Dios mana kutin perdonankasapachu.

³⁰Jesus chayta willarkansapa chay runakuna llullakushpa rimaptinkuna supayadu kananta.

Jesusa maman wawkinkunawan rirkansapa paywan parlak.

(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)

³¹Jesus chay runakunata yachachiy-kaptin paypa mamanwan wawkinkuna chay wasiman rirkansapa. Paykunaka Jesuswan parlanayashpankuna wasi washallamanta kayachirkansapa.

³²Chaypina ladunpi tiyarik runakuna Jesusta willarkansapa:

—Mamayki wawkikikunawan washapi maskamushuykansapa.

³³Chaypina Jesuska willarkansapa:

—¿Pití mamaynika? ¿Pikunatí wawkikunaka?

³⁴Chaymanta ladunpi tiyarik runakunata kawashpa willarkansapa:

—Kaykunami mamayni. Kaykunami wawkinikuna. ³⁵Kankuna Tata Diospa munananta rurashpa kawsashpaykichi ñukapa wawkinikuna, paninikuna, mamaynikuna kankichi.

Jesus yachachikurkan tarpukuk runapa ejemplunta.

(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)

4 ¹Chaymanta suknin diya Jesuska kashkan rirkan kocha mañanpi yachachikuk. Aypa runakuna chaypi tantanakuptinkuna Jesuska suk kanowapi yaykurkan tiyarik. Tukuy chay runakuna kocha mañanmanta uyarirkansapa. ²Paykunata rikchak laya ejemplunata parlachishpa yachachirkansapa. ³Willarkansapa:

—Mash uyariwaychi. Suk runa rirkan murukunata tarpuk. ⁴Chaypina murukunata shikwashpa tarpuptin sukkuna ñanpi urmarkansapa. Pishkillukuna chay ñanpi urmadu murukunata mikurkansapa. ⁵Suk murukuna

rumisapa allpapi urmarkansapa. Chay murukuna allpa sawallapi kashpa utka shurayarkansapa allpa mana rakta kaptin. ⁶Chay allpa rumisapa kaptin chay murukuna mana atiparkansapachu sapichakuyta. Chayrayku rupay nanaptin chakirkansapa. ⁷Chaymanta suk murukuna kashasapa allpapi urmarkansapa. Chaypina kashakuna alli murukunamanta ashwanta wiñashpa chay wiñaykak murukunata makarkansapa. Chayrayku mana nimata wayuchakurkansapachu. ⁸Chaymanta suk murukuna allima allpapi urmarkansapa. Chaypina wiñashpankuna sukaman aypata wayuchakurkansapa. Suk murukuna kimsa chunkata mirarkansapa. Sukkuna sokta chunkata mirarkansapa. Sukkuna pachakta mirarkansapa.

⁹Chay ejempluta parlachikushkanwassha Jesuska willarkansapa:

—Kankuna kay yachachishkaynita uyarishpaykichika allita rinrillikuychi.

Jesus disipulunkunata willarkan imaraykumi ejemplukunawan yachachikurkan nishpa.

(Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)

¹⁰Chaymanta aypa runakuna Jesusta sakiptinkuna ladunpi kak runakuna chay chunka ishkay disipulunkunawan tapurkansapa:

—Chay ejempluta yachachiwashpaykisapa ¿imatatí yachachiwankisapa?

¹¹Chaypina Jesus aynirkansapa:

—Kankunallata Tata Dios yachachishunkichi paypa mandunpi yaykunaykichipa. Manara yachachishushkaykichita kunan sukaman allitana yachachishuykankichi. Chay mana kreyiwak runakunata Tata Dios ejemplukunallawan yachachinsapa. ¹²Ejemplukunallata yachachishpa paykunata yachachinsapa kawashpawash mana kawakuk runakunashina kiparinankunapa. Uyarishpa-

pish mana entiendinsapachu. Mana uchankunata wanayaptinkuna Tata Dioska manami perdonankasapachu.

Jesus tarpukuk runapa ejemplunta entiendichikurkan.

(Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)

¹³Jesuka willarkansapa:

—Mana kay ejemplunta entiendishpaykichika ¿imashnatí entiendinkichi chikan ejemplukunata? ¹⁴Mash uyarwaychi. Tata Diospa rimananta yachachikuk runaka iden chay murukunata tarpukuk runashinami. ¹⁵Suk runakuna sinchi shunkuyuk kashpa iden ñanpi chakidu sarudu allpashinami. Chay laya runakuna Tata Diospa rimananta uyariptinkuna supay shamushpa chay uyarishkankuna rimanata kunkachin.

¹⁶Chaymanta suk runakuna Tata Diospa rimananta kushikushpa uyarinsapa. Chay laya runakunaka iden rumisapa allpashinami. ¹⁷Rumisapa allpapi urmadu murukuna mana allita sapichakuyta atipansapachu rumi sawanpi kashpankuna. Chay laya runakuna nanayta llakita mallishpankuna mana unaypichu Tata Diospa rimananta sakinsapa. Runamasinkuna chiknishpa asichiptinkuna manana kreyikunsapanachu.

¹⁸Chaymanta suk runakuna Tata Diospa rimananta uyarishpa kunanlla chaskinsapa. Chay laya runakunaka iden kashasapa allpashinami. ¹⁹Paykunaka Tata Diospa rimananta allita yachashpash ashwanta kullkiyayta munansapa. Sukaman munashpankuna tukuy layayuk kayta manana munansapanachu Tata Diospa rimananta uyarayta. Chayrayku mana nimata wayuchakunsapachu.

²⁰Chaymanta suk runakuna Tata Diospa rimananta uyarishpa tukuy

shunku kreyikunsapa. Paykunaka Tata Diosta kuyashpa kawsansapa. Chay laya runakunaka iden chay alli allpapi wayuchakuk murukunashinami. Sukkunaka kimsa chunka murukunata wayuchakukshinami. Sukkunaka sokta chunka murukunata wayuchakukshinami. Sukkunaka pachak murukunata wayuchakukshinami.

Jesus alkusapa ejemplunta yachachikurkan.

(Lk 8.16-18)

²¹Jesuka ejemplukunawan yachachikuyllapi katirkan:

—Suk alkusata apichishpa mana ni pi suk kajonwan wichkashpa nima kawitu sikipi churashpachu pakanchiman. Apichidu alkusata altupi churanchi tukuyta lusichinanpa. ²²Chashnashina Tata Dios tukuy runakuna upallalla rimashkankunata pakallalla rurashkankunata yachan. Chayta tukuy runakunata riksichinkasapa. ²³Kay yachachishkaynita uyarishpaykichika allita rinrillikuychi.

²⁴Chaymanta Jesus willarkansapa:

—Kay yachachishkaynikunata allita kasushpa kawsaychi. Kankuna allita mana allita runamasikichita rurashkaykichishinalla Tata Dios kankunatapish rurashunkichi. Kankuna runamasikichita ima tiyapushuknikichita kuptikichi Tata Dios ashwanta kushunkichi. ²⁵Kankuna allita Tata Diospa rimananta chaskiptikichi payka yanapashunkichi ashwan allita entiendinaykichipa. Mana allita Tata Diospa rimananta chaskiptikichi payka chay tipi yachashkaykichita kichushunkichi.

Jesus yachachikurkan wiñak murupa ejemplunta.

²⁶Jesuka yachachikuyllapi katishpa willarkansapa:

—Kay ejempluta parlachiykichi yachanaykichipa imashnami Tata Diospa mandunpi kawsankichi nishpa. Suk runa murukunata tarpuk rin. ²⁷Chay runaka mana yachanchu imashnami wiñan nishpa. Puñuykaptin rikchadu kaptinpih diyapi tutapi chay murukunaka wiñaykan. ²⁸Chay murukuna allpapi kashpa kikinllamanta wiñan. Kallarín shurayamushpa wiñayta. Atunyashpa masetayan. Chaymanta murukuna pukunsapa. ²⁹Allita pukuptinkuna pallana tiempu chayamuptin chay runaka pallan.

Jesus yachachikurkan mostasa murupa ejemplunta.

(Mt 13.31-32; Lk 13.18-19)

³⁰Chaymanta Jesuska chay runakunata kashkan yachachirkansapa:

—Suk ejempluta parlachiykichi yachanaykichipa imashnami Tata Diospa mandunpi kawsankichi nishpa.

³¹Kankuna Tata Diospa mandunpi kawsashpaykichi takshasillu mostasa murillukunashina kankichi. Chay mostasa murillukuna rikchak laya murukunamanta ashwan kishnisillu.

³²Suk runa chakranpi tarpuptin chay murilluka allita wiñan. Kishnisillu kashpapih chay murillu tukuy kiwakunamanta ashwan atunta wiñan. Iden suk atun kaspishina sukaman ramachakun. Chay ramankunapi pishkillukuna wasinkunata ruransapa.

Jesus ejemplukunata parlachikushpa yachachikurkan.

(Mt 13.34-35)

³³Jesus rikchak laya ejemplukunawan parlachikushpa chay runakunata yachachirkansapa. Paykuna entiendinankuna layallata yachachirkansapa. ³⁴Mana ejempluwanka mana yachachikukchu. Disipulunkunallata tukuy yachachikunanta allita entiendichirkansapa.

Jesus sinchi wayrata sampayachirkan.

(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)

³⁵Chay diyalla amusayaykaptin Jesuska disipulunkunata willarkansapa:

—Akuychi chimbaypachi kay kochata.

³⁶Chashna willaptinkuna disipulunkunaka tukuy chay runakunata sakishpankuna chay tiyarishkan kanowallapi Jesusta pusharkansapa. Suk runakuna chikan kanowakunapi katirkansapa. ³⁷Chashna chimbaykaptinkuna kallarkansapa sukaman wayrayta. Chay wayrawan yakuka sukaman olasyashpa yakallapa kanowataka untachirkan. ³⁸Chay yaku wayrawan kuyuykaptinpih Jesuska kanowa popa partipi sawananta churashpa puñuykarkan. Chaypina disipulunkunaka rirkansapa rikchachik. Sukaman manchakushpankuna willarkansapa:

—Maestru ¿imapatí mana yanapa-wankisapa? ¡Ñami sipikunchisapana!

³⁹Chaypina Jesus atarimushpa wayrata yakuta sinchita willarkan: —¡Sampayay! ¡Amana wayraynachu! Chayta willaptin wayra sampayarkan. Yaku kasillayarkan.

⁴⁰Jesuska sinchi wayrata sampayachishkanwasha disipulunkunata willarkansapa:

—¿Imapatí sukaman manchakunkichi? ¿Ariya manarachu allita kreyiwankichi?

⁴¹Chaypina disipulunkuna sukaman manchakushpankuna tapunakurkansapa: —¿Ima laya runatiya kayka? Rimashpalla wayrata yakuta kasillayachin.

Jesus supayadu runata alliyachirkan.

(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

5 ¹Chaymanta chay manllayba kochata chimbashpankuna Gadara llaktapi Jesus disipulunkunawan chayarkansapa. ²Jesus kanowamanta

llukshiykaptin suk supayadu runa tinkurkan. Chay runaka machaykunapi maypicha wañudukunata pampashkan-kunapi kawsak. ³Supayadu kaptin mana ni pi atipaksapachu nima kadenawan watayta. ⁴Aypa kuti llaktamasinkuna makinta chakinta kadenawan watarkan-sapa. Chaykunata mana nimatashinalla tipik. Mana ni pi chay supayadu runata atipakchu sinchichiya. ⁵Diyapi tutapi chay runaka urkukunapi wañudukuna pampanankuna machaykunapi kaparikushpa purik. Kikinlla rumikunawan ñutuchinakushpa purik. ⁶Chaypina chay runa Jesusta kawashpa kallparkan tinkuk. Ñawpakninpi kunkurikushpa sinchita rimashpa willarkan:

⁷—¡Kanka sielupi kawsak Tata Diospa wambran kashpayki ama ñukata amichiwaychu! ¡Tata Diospa shutinpi roygayki ama padesichiwanykipa!

⁸Chay runa chayta willarkan yachashpa Jesus supaykunata llukshichinayananta. Chashna chay runa willaptin Jesuska tapurkan:

⁹—¿Ima shutití kanki?

Chaypina payka aynirkan:

—Aypa supaykuna kanisapa chayrayku shutinika Legion.

¹⁰Chaypina chay supaykunaka Jesusta sukaman roygarkansapa ama chay llaktamanta ashwan karuman kachanan-kunapa. ¹¹Mana karupichu chay urku ladunllapi aypa kuchikuna mikukuykar-kansapa. ¹²Chaypina chay runapi kawsak supaykuna Jesusta roygarkan-sapa:

—Kachawaysapa rinaynikunapa chay kuchikunapi yaykuk.

¹³Chaypina Jesus rinankunapa almitiptin paykunaka chay runamanta llukshishpan-kuna rirkansapa chay yaka ishkay waranka kuchikunapi yaykuk. Chaypina chay kuchikuna kallpashpankuna urkumanta sinkushpankuna yakupi sipikurkansapa.

¹⁴Chay kuchikuna kuydak runakuna chayta kawashpa sukaman manchakur-kansapa. Kallparkansapa llaktapi chakrakunapi kawsak runakunata tukuy kawashkankunata parlachikuk. Chayta uyarishpankuna tukuy runakuna rirkansapa chay willashkankunata kawak. ¹⁵Chayashpana tarirkansapa Jesuspa ladunpi chay aypa supayuk kashka runata tiyariduta. Payka alli llachapakudu sanuyaduna karkan. Payta kawashpankuna sukaman manchakur-kansapa.

¹⁶Chaypina Jesus rurashkanta kawak chay chayrak shamushka runakunata tukuy kawashkankunata parlachirkan-sapa. ¹⁷Chayta uyarishpankuna Gadara partipi kawsak runakuna Jesusta roygarkansapa chayllamanta kutinanpa.

¹⁸Chaypina Jesus kanowaman riykaptin chay sanuyadu runaka roygarkan pushananpa. ¹⁹Chashna roygaptin Jesus mana pushanayashpa willarkan:
—Kutiy wasikiman tukuy aylluykiku-nata parlachinaykipa Tata Dios llakichi-shushpa sanuyachishushkanta.

²⁰Chashna Jesus willaptinna chay runaka kushikuypuru Dekapolis partipi tukuy llaktakunapi parlachikuypipi purirkan. Willarkansapa Jesus sanuyachishkanta. Chayta uyarishpankuna tukuy runakuna sukaman almirarkan-sapa.

Jesus yawar unkuyuk warmita alliyachirkan. Chaymanta Jairopa shipashninta kawsachimurkan.

(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

²¹Chaymanta Jesus kanowapi kochata chimbaptin aypa runakuna tantanurkan-sapa. ²²Jesus kocha mañanllapi kaptin suk runa Jairo laduncharkan. Jairoka tantanakunankuna wasipi kamachikuk runa karkan. ²³Payka Jesuspa ñawpakninpi kunkurikushpa sukaman roygarkan:

—Chaylla shipashnini wañunayaykan. Aku wasiniman. Kan llankaptiki shipashninka alliyashpa kawsanka.

²⁴Chashna willaptin Jesuska chay kamachikuk runata katirkan. Sukaman aypa runakunapish niti niti katirkan-sapa.

²⁵Chay aypa nitik runakunapa chawpinkunapi suk unkuđu warmi karkan. Chay warmika chunka ishkay watatana yawar unkuđuwan kawsarkan.

²⁶Tukuy kullkintana tukucharkan doktorkunata katishpa. Mana ni pi alliyachiyta atipaptin ashwanta anchayarkan. ²⁷Chay unkuđu warmika uyarirkan Jesus unkuđu kunata alliyachiykananta. Chayrayku washanmanta ladunchashpa llachapan mañanta llankarkan. ²⁸Payka yuyarkan: “Llacha-panllatapish llankaptini alliyachiwanka.” ²⁹Chashna llankashkan ratulla yawarnin tipikuptin alliyaduna mallinakurkan. ³⁰Suk unkuđu ta alliyachishkananta mallishpa Jesus washanta chapashpa tapukurkan:

—¿Piti llachapaynita llankashkankichi?

³¹Chashna tapukuptin disipulunkuna willarkansapa:

—Aypa runakuna laduykipi sukaman nitishushpa kayta chayta tankanakushpankuna llankashuykansapa. ¿Imapatí tapuwankisapa “piti llankawashka” nishpa?

³²Chashna willaptinkunapish Jesuska sukta sukta chaparkansapa yachanayashpa maykanmi allianayashpa llankashka nishpa. ³³Chaypina chay warmika yachashpana sanuyadu kananta sukaman manchakuywan chukchukushpa rirkan Jesuspa ñawpakninpi kunkurikuk. Chaypina Jesuska willarkan alliyashkanta.

³⁴Chashna chay warmi willaptinna Jesuska willarkan:

—Wambrayni, allita ñukata kreyiwashkaykirayku alliyachishkayki.

Kunanka kushikushpa wasikiman alliyaduna kutiy.

³⁵Jesus chay warmiwan parlaykaptinllara Jairopa wasinmanta suk runakuna chayarkansapa willak:

—Wambraykika ñami wañushkana. ¿Imapanatí wasikiman Jesusta pushanki?

³⁶Chayta uyarishpapish Jesuska Jairota willarkan:

—Ama manchakuychu. Tukuy shunku ñukata kreyiway.

³⁷Jesuka mana munarkanchu katiyak runakuna paywan rinankunapa. Pedruwan Santiago paypa wakin Juanllata pusharkan. ³⁸Chaypina Jairopa wasinpi chayashpa uyarirkan sukaman turbakushpankuna aypa runakuna kaparishpa wakakuykaptinkuna. ³⁹Wasipi yaykushpa paykunata willarkansapa:

—¿Imapatí sukaman turbakushpa sinchita wakakuykankichi? Kay shipashka puñuykanmi. Manami wañuduchu.

⁴⁰Chashna willaptinkuna chay wakakuk runakuna Jesusta mana kreyishpankuna asichirkansapa. Jesuska tukuy paykunata llukshichishpankuna pushashkan disipulunkunallawan shipashpa tatan mamanwan yaykurkan chay kuartupi. ⁴¹Chaypina wañuduta makinmanta apishpa willarkan:

—Talita kumi.

Chay rimanapi riman: “Wambrayni, atarimuy.”

⁴²Chashna Jesus willaptinna chay chunka ishkay watayuk shipashka atarimushpa purirkan. Chay runakuna kawsamuduta kawashpankuna sukaman almirarkansapa. ⁴³Chaypina Jesuska paykunata sukaman willarkansapa ama ni pita parlachinankunapa chay shipashta wañushkanmanta kawsachimushkanta. Chaymanta willarkansapa chay shipashta karanankunapana.

Jesus Nasaret llaktanman kutirkan.*(Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)*

6 ¹Chaymanta Jesuska chay llaktamanta llukshishpa kikinpa llaktanpi chayarkan. Disipulunkuna paywan tantalla rirkansapa. ²Chaypina *samana diya kaptin Jesuska rirkan tantanakunankuna wasipi yachachikuk. Allita yachachikuptin tukuy runakuna sukaman almirashpankuna tapunakurkansapa:

—¿Maypití kay runaka tukuy layata yachakushka? ¿Pití yachachishka chay layata yachananpa? ¿Imashnatí yachan almirana *milagrukunata rurayta?

³¿Manachu kay runaka karpinterupa wambran? Paypa mamanka Mariyami. Chaymanta wawkinkuna Jakobo, Jose, Judas, Simon. ¿Manachu paninkunapish llaktamasinchikunalla?

Llaktamasinkuna kaptin Jesusta mana kreyinayarkansapachu. ⁴Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Tata Diospa rimananta yachachikuk runa chikan llaktakunapi yachachikuptin sukaman allita uyarinsapa. Kikinpa llaktanpi yachachikuptin mana nima llaktamasinkuna nima ayllunkuna kreyinsapachu.

⁵Mana kreyishkankunarayku kikin llaktanpi Jesuska mana aypa almirana milagrukunata rurarkanchu. Suk runakunallata alliyachirkan llankashpankuna. ⁶Sukaman almirarkan llaktamasinkuna mana kreyiptinkuna. Chaymanta Jesuska tukuy llaktan ladupi llaktillukunapi yachachikuyipi purirkan.

**Jesus disipulunkunata
kacharkansapa yachachikuk
rinankunapa.**

(Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

⁷Suknin diya chunka ish kay disipulunkunata tantanachishpa ish kaymanta

ish kaymanta kacharkansapa. Atipachirkansapa tukuy laya supaykunata runakunamanta llukshichinankunapa.

⁸Paykunata willarkansapa ama nimata apashpa rinankunapa. Willarkansapa ama nima pikshata nima mirkapankunata nima kullkita apanankunapa. Willarkansapa suk bastonninllata apanankunapa. ⁹Willarkansapa ushutanllawan sawankunapi llachapallawan rinankunapa. ¹⁰Chaymanta willarkansapa:

—Maykan llaktapi chayashpaykichi suk runapa wasinpi kipariychi chikan llaktaman rinaykichi diyakaman.

¹¹Ichara chayashkaykichi llaktapi kawsak runakuna wasinkunapi mana chaskishunayankichimanchu. Paykuna mana chaskishuptikichi mana uyarishuptikichi chakikichi susyata tapsishpa chay llaktamanta llukshiychi. Chayta rurashpa willaykankichi paykunallapi uchankuna kiparinanta.

¹²Chashna Jesus kachaptinkunana disipulunkunaka llaktan llaktan yachachikuyipi purirkansapa. Yachachikurkansapa uchankunata wanashpa Tata Diosta kasushpa kawsanankunapa. ¹³Chaymanta runakunamanta aypa supaykunata llukshichirkansapa. Rikchak laya unkuyuk runakunata alliyachirkansapa tipi wirawan tupashpankuna.

**Kamachikuk Herodes Juan
Bawtistata wañuchichirkan.**

(Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

¹⁴Chay tiempu aypa runakuna sukaman famakurkansapa Jesus aypa almirana milagrukunata rurashkanta. Chay kamachikuk *Herodes chayta uyarishpa rimarkan:

—Ichará chay Jesuska wañuchichishkayni Juan. Paychá wañushkanmanta kawsamushka. Chayrayku atipan almirana milagrukunata rurayta.

¹⁵Suk runakuna rimarkansapa:
—Kay runaka ñawpa alli yachachikuk Eliyasmi.

Sukkuna rimarkansapa:
—Kay runaka ñawpa yachachikuk runakunashinami.

¹⁶Chayta uyarishpa Herodeska rimarkan:

—Kay runaka Juanmi. Ñuka payta wañuchichishkani umanta tipichipushpa. Kunanka wañushkanmanta kawsamushkana.

¹⁷Herodes chayta rimarkan Juanta wañuchichishkanta yuyashpa. Ñawpaka Juanta kadenakunawan watachishpa karselpi wichkachirkan. Chayta rurarkan warmin Herodiyas munapting. Herodiyaska ñawpaka wawkin Felipapa warmin karkan. Herodeska chay kuñadantaka warminpa apirkan.

¹⁸Chayrayku Juanka Herodesta willarkan:

—Mana allitachu ruraykanki wawkipa warminwan uchallikushpa kawsashpayki.

¹⁹Chashna willashkanrayku chay warmi Herodiyaska Juanta sukaman chiknishpa wañuchinayarkan. Mana wañuchiyta atiparkanchu Herodes michapting. ²⁰Herodeska Juanta mancharkan Tata Diosta kuyak alli rurak runa kananta yachashpa. Juan yachachikushkanta uyarishpa Herodeska mana yacharkanchu imatami ruranka nishpa. Mana allita entiendishpish munarkanlla uyariyta.

²¹Chaymanta suk diya Herodiyaska munashkan layata rurarkan. Herodeska fiestakurkan watan paktashkanrayku. Fiestaman invitarkan soldadukunapa kapitanninkunata Galileapi ashwan sinchi awtoridarkunata. ²²Chay fiestapi warmin Herodiyaspa shipashnin tushurkan tukuy invitadukunapa ñawpakninkunapi. Tushushkanta

kawashpa Herodeswan tukuy invitadunkuna sukaman kushikurkansapa. Chayrayku Herodeska chay shipashtaka willarkan:

—Imatapish kaptin mañaway. Mañawashkaykita kushkayki.

²³Sukaman jurashpa kuti kuti willarkan mañashkanta kunanpa. Chay kamachikunan llaktata patumata mañapting willarkan kunanpa.

²⁴Chashna Herodes willapting chay shipashka llukshishpa mamanta tapurkan:

—¿Imatati mañasha?

Chaypina mamanka willarkan:

—Juan Bawtistapa umanta mañay.

²⁵Chashna maman yachachipting chay shipashka utkakushpa Herodesman rishpa willarkan:

—Kunanlla munani Juan Bawtistapa umanta suk kallanapi kuwanaykipa.

²⁶Chayta mañapting Herodeska sukaman llakirkan. Llakishpapih mana llullachiyta atiparkanchu invitadunkuna ñawpakniping jurashpa willashkanrayku. ²⁷Chayrayku Herodeska suk soldadunta willarkan Juanpa umanta tipishpa apamunanpa.

²⁸Chay soldaduka Herodes willashkanta rurarkan. Karselman rishpa Juanpa umanta tipishpa suk kallanapi churashpa aparkan. Herodeska chay shipashta chaskichipting payka mamanta kurkan.

²⁹Chaypina Juanpa katikninkuna wañuchishkanta yachashpankuna rirkansapa kuerpunta apak pampanankunapa.

Jesus mikunata mirachirkan pichka waranka runakunata karananpa.

(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰Chaymanta chunka ishkay disipulunkuna Jesusman kutishpankuna parlachirkansapa runakunata yachachishkankunata alliyachishkankunata. ³¹Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Akuychi ñukanchikunalla suk chunllapi samak.

Jesus chayta willarkansapa sukaman aypa runakuna sukpush sukpush shamup-tinkuna riptinkuna. Chayrayku disipulunkuna mana atiparkansapachu mikuyta. ³²Chaypina Jesuska disipulunkunawan suk kanowapi rirkansapa suk chunllapi samak. ³³Chayman riykaptinkuna aypa runakuna kawarkansapa. Paykunaka Jesusta disipulunkunata riksishpankuna yacharkansapa maytami riykansapa nishpa. Tukuy chay llaktakunamanta kallparkansapa Jesusta tinkuk. Paykunaka ñawpakta chay chunllapi chayarkansapa. ³⁴Jesuska kanowamanta llukshishpa paykunata kawashpa sukaman llakichirkansapa. Paykuna iden mana doynuyuk ovejakunashina karkansapa mana ni pi kuydaptin.

Chaypina Jesuska rikchak layata yachachirkansapa. ³⁵Chaymanta amusayaptin disipulunkuna Jesusta ladunchashpankuna willarkansapa:

—Ñami amusayaykanna. Manami ni pi kaypika kawsanchu. ³⁶Chayrayku tukuy kay runakunata willay chayllapi tiyak llaktillukunaman chakrakunaman rinankunapa mikunankunata rantik.

³⁷Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Kankuna karaychi.

Chashna Jesus willaptinkuna tapurkansapa:

—¿Munankichu ishkay pachak kullkiwan panta rantinaynikunapa tukuy paykunata karananchikunapa?

³⁸Chaypina Jesuska willarkansapa:

—¿Mashna pannikichiti tiyan?

Rillaychi kawak.

Tapushkankunawasha willarkansapa:

—Pichka pan ishkay challwillukuna tiyawansapa.

³⁹Chaypina Jesuska tukuy chay runakunata willarkansapa uksha sawanpi tiyarinankunapa. ⁴⁰Tukuy chay

aypa runakuna manada manada tiyarirkansapa. Sukkunaka pichka chunkamanta sukkunaka pachakmanta tiyarirkansapa. ⁴¹Chaymanta Jesuska chay pichka panta chay ishkay challwata apishpa sieluta chapashpa Tata Diosta agradesirkan. Chaymanta chay challwakunata chay pankunata paki paki rurashpa disipulunkunata kurkansapa runakunata charichinankunapa. ⁴²Tukuy runakuna mikurkansapa saksanankunakaman. ⁴³Chaymanta mikushkankunawasha puchushkan panta challwata tantachirkansapa chunka ishkay sestu untata. ⁴⁴Chay mikuk ullkukuna pichka waranka karkansapa.

Jesus yaku sawanta purirkan.

(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)

⁴⁵Chaymanta Jesuska disipulunkunata willarkansapa kanowapi kochata chimbanankunapa. Willarkansapa Betsaida llaktaman ñawpanankunapa pay runakunata willanankaman wasinkunaman kutinankunapa.

⁴⁶Chay runakunata despidishkankunawasha Jesuska sapallan suk urkuman rirkan chaypi Tatan Dioswan parlanpa. ⁴⁷Tutayaptinna disipulunkuna kanowapi chawpi kochata riykarkansapa. Jesuska chay urkupi kashpa disipulunkunata kawarkan mana atipanankunata chimbayta sinchi wayra chikanman pushanayaptinkuna. ⁴⁸Chaymanta pakariykaptinna Jesuska yaku sawanta pasayakshinalla. ⁴⁹Jesus yaku sawanta puriptin disipulunkuna kawashpankuna yuyarkansapa supay kananta. Chayrayku sukaman kaparirkansapa. ⁵⁰Tukuy paykuna Jesusta kawashpankuna sukaman manchakurkansapa. Manchakuywan kapariptinkuna Jesuska willarkansapa:

—¡Ama manchakuychichu! ¡Ñukami kani!

⁵¹Jesus kanowapi yaykuptinna chay sinchi wayraka kasillayarkan. Chayta kawashpankuna sukaman almirarkansapa. ⁵²Paykuna Jesus pankunata mirachishkanta kawashpapish manara entiendirkansaparachu sinchi yachak kananta. Chayrayku mana atiparkansapachu payta kreyiyta.

**Genesaret partipi Jesus aypa
unkudu runakunata
alliyachirkansapa.**

(Mt 14.34-36)

⁵³Chay sinchi wayrata kasillayachiptinna Jesuswan tantalla chay kochata chimbashpa Genesaret partipi chayarkansapa. Chay kocho mañanpi kanowata watarkansapa. ⁵⁴Jesus kanowamanta llukshiykaptin chaypi kawsak runakuna riksirkansapa. ⁵⁵Kayta chayta kallpashpankuna famakurkansapa Jesus llaktankunapi kananta. Chaypina Jesusman tukuy laya unkudu runakunata kamillakunapi pusharkansapa alliyachinankunapa. ⁵⁶Tukuy atun taksha llaktapipish chakrakunapipish Jesus chayaptin unku dukunata ñankunapi churaksapa. Sukaman Jesusta roygaksapa llachapanllatapish llankanankunapa. Chashna llankashpankuna alliyarkansapa.

**Jesus yachachikurkan imata
rurashpami uchallikunchi nishpa.**

(Mt 15.1-20)

7 ¹Chaymanta *fariseo runakunawan Moisespa killkadunta yachachikukuna Jerusalen llaktamanta rishpankuna Jesusta laduncharkansapa. ²Paykunaka kawarkansapa Jesuspa disipulunkunata manara amañashkankunashina makinkunata mayllashpankunara mikuykaptinkuna. Chayrayku paykunata washancharkansapa.

³Chay fariseokunawan tukuy *judiyu runakuna Tata Diospi chuya chuya rikurinankunapa amañaksapa sukaman allita makinkunata mayllayta. Manara makinkunata mayllashpa mana mikuksapachu. Ñawpa awilunkunapa tiempunmantapacha chayta amañaksapa. ⁴Merkadumanta kutishpankuna manara makinkunata mayllashpara mana mikuksapachu. Chashnalla mayllaksapa puyñunkunata, kallanankunata, patinkunata, katanankunata. ⁵Tukuy chayta amañashkankunarayku fariseokunawan Moisespa killkadunta yachachikuk runakuna Jesusta tapurkansapa:

—¿Imapatí disipuluykikuna mana ñawpa awilunchikunapa amañashkankunata ruransapa? ¿Imapatí paykunaka makinkunata mana mayllashpankuna mikunsapa?

⁶Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Kankunaka allipi tukushpa llulla likidu kankichi. Kankunapa ñawpa yachachikuk Isaiyas killkarkan:

“Kay runakuna mishki shimi tukushpa kuyawansapa.

Mana tukuy shunkuchu kuyawansapa.

⁷Runakunapa yachachikunankunallata yachachikunsapa.

Kuyawakshina tantanakushpankunapish mana kushichi wansapachu.”

⁸Kankuna Tata Diospa munananta mana rurashpaykichi ñawpa awiluykichipa amañashkankunallata rurankichi.

⁹Chaymanta Jesuska willarkansapa:

—Kankunaka Tata Diospa kamachikunankunata mana nimatashina kawankichi amañashkaykichillata runanaykichipa. ¹⁰Moiseska killkarkan: “Tataykita mamaykita allita kuyashpa kawsay.”

Chaymanta killkarkan: “Suk runa tatanta mamanta maldisiptin wañuchi-

chinaykichi tiyan.”¹¹ Chashna Moises killkaptin pish kankunaka chikan layata yachachiykankichi. Runakunata yachachinkichi: “Tataykichita mamaykichita mana yanapanayashpaykichi paykunata willankichi: ‘Kankunata yanapanayni kullkita Tata Diostanami kushkani. Chayrayku manana tiyawanachu kankunata yanapanaynipa.’”

¹²Chashna yachachikushpaykichi chay runakunata willaykankichi ama tatanta mamanta yanapanankunapa. ¹³Chashna yachachikushpaykichi Tata Dios kamachikushkankunata mana nimatashina kawaykankichi. Tata Diosta mana kasunayashpaykichi ñawpa awiluykichipa amañashkankunallata ruraykankichi. Chaymanta chayta yachachikushpaykichi chashnalla aypa layakunallata yachachikunkichi.

¹⁴Chashna willashpa Jesuska tukuy chay runakunata ladunman kayashpankuna willarkansapa:

—Mash allita uyariwaychi entiendinaykichipa. ¹⁵Matapish kaptin mikushpaykichi mana uchallikunkichichu. Mana alli yuyanaykichita rurashpaykichi chaypi esika uchallikunkichi. ¹⁶Allita uyariwashpaykichi allita rinrillikuychi.

¹⁷Chaymanta Jesuska chay runakunata sakishpa wasipi yaykurkan. Chaypina disipulunkunaka roygarkansapa chay yachachikushkanta entiendichinankunapa. ¹⁸Jesuska willarkansapa:

—¿Ariya kankunapish manarachu entiendinkichira? Mana uchallikunchichu nima laya mikunata mikushpa. ¹⁹Mikunanchi wiksanchillaman rin. Chaymanta llukshin. Mana yuyayninchipi yaykunchu.

Chayta rimashpa Jesuska yachachikurkan tukuy laya mikuna alli kananta. Chayrayku imatapish mikuptinchikuna manami uchallikunchisapachu. ²⁰Chaymanta willarkansapa:

—Suk runa mana allita yuyashpa mana allita rimashpa esika uchallikun. ²¹Manara uchallikushpa shunkunpi yuyan imatami ruranka nishpa. Chaykunata yuyashpara manara kasarashpara warmiwan uchallikun. Chaymanta kasaradu kashpashpish chikan warmiwan uchallikun, suwakun, runamasinta wañuchin. ²²Chikanpa tiyapunankunata kichunayan, sakra likidu tukun, llullachikun, mana allikunata rurashpa kawsan, sukpa tiyapunanta kawashpa munashpa llakin, tukuy pita yuyaypi purin, kikinlla kreyinakun, mana alli yuyayuk tukun. ²³Suk runa tukuy chay mana allikunata shunkunpi yuyashpa chaykunata rurana. Tukuy chaykunata rurashpa uchallikun.

Mana judiya warmi Jesusta roygarkan shipashninta alliyachipunanza.
(Mt 15.21-28)

²⁴Chaymanta Tiro partiman Jesuska rirkan. Jesus suk wasipi yaykurkan ama ni pi yachananpa chaypi kananta. Chashna munashpashpish mana pakakuyta atiparkanchu. ²⁵Chay wasipi chayaptinlla suk warmi kunanlla yacharkan Jesus chaypi kananta. Paypa shipashnin supayadu karkan. Chay warmika Jesuspa ñawpakninpi rirkan kunkurikuk. ²⁶Payka Sirofenisia partimanta kashpa mana judiyu kastachu karkan. Jesuspa ñawpakninpi kunkurikushpa sukaman roygarkan shipashninmanta supayta llukshichinanpa. ²⁷Chaypina Jesuska willarkan:

—Manarapish ni pita chikan llaktakunamanta alliyachishpaynira judiyumasi-nikunatarata yanapanayni tiyan. Mana allichu wambrakunata pankunata kichushpa allikunata karanaynipa.

²⁸Chashna Jesus willaptin chay warmika willarkan:

—Ariya Señor, wambrakuna mesapi churaduta mikuptinkuna mesamanta puchudukuna urmaptin allkukunapish mikunsapa. Ñuka allkushina kaptinipish yanapaway.

²⁹Chaypina Jesuska willarkan:

—Tukuy shunku kreyiwashkaykirayku shipashnikimanta supayta ñami llukshichishkanina.

³⁰Chaymanta chay warmi wasinpi chayashpa shipashninta tarirkan kawitunpi siriduta supay llukshidutana.

Jesus mana uyarikuk mana rimakuy atipak runata alliyachirkan.

³¹Tiro partimanta Jesus llukshishpa Sidon partita Dekapolis partipi llaktakunata pasashpa Galilea kochapi chayarkan.

³²Chaypina runakuna payman pushamurkansapa suk mana uyarik mana rimakuy atipak runata. Jesusta roygarkansapa llankashpa alliyachinanapa. ³³Chaypina Jesuska chay runata suk laduman pushashpa rinrinkunapi dedunkunata satirkan. Tukayninwan kallunta tupapurkan. ³⁴Chayta rurashpa Jesuska sieluta chapashpa samayninta surkurkan. Chaymanta chay runata willarkan:

—¡Efata!

Chay rimana riman: “Kicharinakuy.”

³⁵Chayta Jesus willaptinlla atiparkan uyarikuyta. Kallunpish alliyaptin allitana rimakurkan.

³⁶Chaymanta Jesuska tukuy runakunata sukaman willarkansapa ama ni pita parlachinankunapa chay runata alliyachishkanta. Sukaman willaptinkunapish paykunaka ashwanllata parlachikurkansapa. ³⁷Paykuna sukaman almirashpankuna rimarkansapa:

—Jesuska tukuy layata allita ruran. Payka upa runakunatapish alliyachin uyarinankunapa. Mana rimakukkunatapish alliyachin rimakunankunapa.

Jesus mikunata mirachirkan chusku waranka runakunata karananpa.
(Mt 15.32-39)

8¹Chaymanta sukniñ diya kashkan aypa runakuna tantanakurkansapa Jesus yachachikuptin uyarinankunapa. Paykunapa mana nima mikunankuna tiyaptin Jesuska disipulunkunata kayashpankuna willarkansapa:

²—Sukaman kay runakunata llakichinisapa. Ñami kimsa diyatana ñukawan kashpankuna tukuy mikunankunata tukuchashkasapa. ³Sukkuna sukaman karu llaktakunamanta shamushkasapa. Chayrayku mana willanayanisapachu wasinkunaman kutinankunapa mana nimata karashpayni. Ichará mana mikushpa rishpankuna ñanpi shaykunmansapa.

⁴Chayta willaptinkuna disipulunkunaka Jesusta willarkansapa:

—Kaypika manami niman suk runa kawsanchu. ¿Imashnatí kay chunllapi kay aypa runakunata karanchimansapa?

⁵Chaypina Jesuska tapurkansapa:

—¿Mashna pannikichití tiyan?

Paykunaka aynirkansapa:

—Kanchislla tiyawansapa.

⁶Chaypina Jesuska tukuy chay runakunata willarkansapa allpapi tiyarinankunapa. Tiyariptinkuna chay kanchis pankunata apishpa Tata Diosta agradesirkan. Chaymanta chay pankunata paki paki rurashpa disipulunkunata kurkansapa runakunata charichinankunapa.

⁷Chaymanta paykunapa tiyapurkansapa challwillunkuna. Jesus chaytapish apishpa Tata Diosta agradesirkan. Chaypina disipulunkunata willarkansapa chaytapish karanankunapa. ⁸Tukuy chay runakuna mikurkansapa saksananakunakaman. Chaymanta mikushkan-

kuna puchushkata kanchis sestu untata tantachirkansapa. ⁹Chay mikuk ullukuna yaka chusku waranka karkansapa. Chaymanta mikushkankunawasha Jesuska willarkansapa wasinkunaman kutinankunapa. ¹⁰Rishkankunawasha Jesuska disipulunkunawan suk kanowapi Dalmanuta partiman rirkan.

Fariseokuna Jesusta roygarkansapa suk milagruta rurananpa.
(Mt 16.1-4; Lk 12.54-56)

¹¹Chaymanta *fariseo runakuna Jesusta laduncharkansapa. Paykunaka Jesusta llullachinayashpa kallarirkansapa sukaman tapuyta. Roygarkansapa suk almirana *milagruta rurananpa yachankunapa Tata Diosmanta shamudu runa kananta.

¹²Chaypina Jesuska llakishpa sinchita samaykushpa willarkansapa:

—¿Imapatí roygawankichi suk almirana milagruta ruranaynipa? Kankuna roygawaptikichipish mana nimata rurashachu.

¹³Chaymanta Jesuska paykunata sakirkansapa. Shamushkan kanowapi yaykushpa chay kochata chimbarkan.

Jesus yachachikurkan ama fariseokunapa yachachikunankunata uyarinankunapa.

(Mt 16.5-12)

¹⁴Manara chay kanowapi chimbashpankuna disipulunkuna kunkarkansapa mirkapankunata apayta. Kanowapika suk pansillulla tiyapurkansapa. ¹⁵Chashna riykashpankuna Jesuska willarkansapa:

—Mash allita uyariwaychi. Ama munaychichu fariseokunapa nima *Herodespa *levadurawan ruradu pankunata.

¹⁶Chashna Jesus willaptinkuna mana entiendishpankuna willanakurkansapa:

—Pankunata mana apamushkanchikunaraykumi chaytaka willawanchisapa.

¹⁷Chay rimashkankunata yachashpa Jesuska willarkansapa:

—¿Imapatí rimankichi mana nima pan tiyashunaykichita? Mana pannikichi illashkanraykuchu chayta willashkaykichi. ¿Ariya manarachu entiendinkichira? ¿Manarachu allitara riksiwan-kichi? ¿Imapatí sukaman sinchi shunku kankichi? ¹⁸Ñawiyuk kashpaykichi ¿manachu rurashkaynita kawashkankichi? Rinriyuk kashpaykichi ¿manachu yachachikushkaynita uyarishkankichi? ¿Manachu yuyankichi? ¹⁹Pichka pankunawan pichka waranka runakunata karaptini ¿mashna sestutatí mikuna puchuduta tantachirkankichi?

Chaypina paykuna aynirkansapa:

—Chunka ishkay sestuta.

²⁰Chaypina Jesuska kashkan tapurkansapa:

—Chaymanta chusku waranka runakunata kanchis panta mirachishpa karaptini ¿mashna sestu untatatí puchudu pankunata tantachirkankichi?

Chashna tapuptinkuna disipulunkunaka aynirkansapa:

—Kanchis sestuta.

²¹Chaypina Jesuska willarkansapa:

—¿Manarachu allitara entiendiwankichi?

Betsaida llaktapi Jesus mana kawakuk runata alliyachirkan.

²²Chaymanta Betsaida llaktapi Jesuska disipulunkunawan chayarkansapa. Chaypina Jesusman suk mana kawakuk runata pushamurkansapa. Roygarkansapa llankashpa alliyachinanpa. ²³Jesuska chay mana kawakuk runata makinmanta apishpa pusharkan llakta washaman. Chaypina tukayninwan ñawinkunata ñuyuchishpa umanpi makinta churashpa tapurkan:

—¿Atipankichu kawakuyta?

²⁴Chay mana kawakuk runaka suk tipisituta kawakushpana willarkan:

—Kawani runakunata kaspikuna puriktashina.

²⁵Jesuskashkan ñawinta llankapuptin chay runaka alliyashpana tukuy layata sukaman allitana kawarkan.

²⁶Chaypina Jesuska willarkan:

—Kuskalla wasikiman rillay. Amana llaktaman kutiynachu.

**Pedru rimarkan Jesus Tata
Diosmanta shamudu salvakuk
runa kananta.**

(Mt 16.13-20; Lk 9.18-21)

²⁷Chaymanta Sesarea Filipo partipi llaktakunaman Jesuska disipulunkunawan rirkansapa. Ñanta riykashpankuna Jesuska tapurkansapa:

—Runakuna parlashpankuna ¿pi kanaynitati rimaykansapa?

²⁸Chaypina paykunaka aynirkansapa:

—Sukkuna rimansapa Juan Bawtista kanaykita. Sukkuna rimansapa ñawpa yachachikuk Eliyas kanaykita. Sukkuna rimansapa Tata Diospa rimananta yachachikuk runa kanaykita.

²⁹Chaypina Jesuska tapurkansapa:

—Kankunaka ¿pi kanaynitati yuyankichi?

Chashna tapuptinkuna Pedruka aynirkan:

—Kanka Tata Diosmanta shamudu salvakuk runami kanki.

³⁰Chaypina Jesuska willarkansapa amara ni pita willanankunapa Tata Diosmanta shamudu salvakuk runa kananta.

**Jesus rimarkan chiknik runakuna
wañuchinankunata.**

(Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

³¹Chaymanta Jesus allita entiendichishpankuna willarkansapa sielumanta

shamudu runa kashpa sukaman padestinanta. Willarkansapa *ansianukunawan *saserdotekunapa kamachikuk-ninkunawan Moisespa killkadunta yachachikuk runakuna sukaman chiknishpankuna padesichinankunata. Willarkansapa paykuna chiknishpankuna wañuchinankunatapish. Chaymanta willarkansapa wañuchiptinkuna kimsa diyapi kawsamunanta.

³²Tukuy chayta kuskata yachachirkan-sapa. Chaypina Pedruka suk chikanman Jesusta pushashpa willarkan:

—Señor, ama chaytaka yuyaychu.

³³Chashna willaptin Jesuska disipulunkunata chapashpa Pedruta piñayashpa willarkan:

—Ñukamanta anchuy, *Satanas. Runakunapa munananllata yuyashpa willawaykanki ama wañunaynipa. Manami Tata Diospa munanantachu willawaykanki.

³⁴Chaymanta Jesuska tukuy disipulunkunata chaypi tiyak runakunatapish kayashpankuna willarkansapa:

—Kankuna disipuluynikuna kanayashpaykichika amana kikikichipa munanaykichita rurashpanachu kawsaychi. Chiknishuk runakuna ñukarayku wañuchishunayaptikichipish ñukallata kreyiwashpa katiwaychi. ³⁵Kankuna wañuymanta kishpinayashpa sakiwashpaykichika mana tukuy niyuk ninamanta mana kishpinkichichu. Chaymanta kreyiwashkaykichirayku runakuna wañuchishuptikichipish sieluman rinkichi Tata Dioswan mana tukuy niyukta kawsak.

³⁶Suk runa rikchak laya tiyapuptin mana sielupi yaykushpaka yankamanta kay allpapi tukuy layayuk kashka.

³⁷Tukuy tiyapukninkuna mana nimapi yanapankachu ninamanta kishpinanpa.

³⁸Suk runakuna mana alli rurak mana kreyiwak runakunapa ñawpakninkunapi

ñukata pinkakuwansapa. Rimanaynita-pish mana munansapachu. Chashna pinkakuwaptinkuna kay allpaman kashkan shamuptini ñukapish chay pinkakuwak runakunata willashasapa mana ñukapa kanankunata. Chay diyaka Tatayni Diospa llipyayninpi yanapawak *angelkunawan tantalla kashkan shamusha.

9¹Chaymanta Jesuska willarkansapa: —Mash allita uyariwaychi. Suk kankuna manara wañushpaykichira kawankichi Tata Diospa mandunpi ñuka sinchita kamachikuptini.

**Jesus chikan laya tukushpa
sukaman llipyarkan.**

(Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

²Chaymanta sokta diya yachachikushkanwasha Jesuska rirkan suk atun urkuman Pedruta Jakobota Juanta pushashpankuna. Chaypi paykunalla kawaptinkuna Jesuska chikan laya tukurka. ³Llachapan yurak likidu tukushpa sukaman llipyarkan. Mana ni pi nima sukaman takshashpa chay laya yurakta ruranmanchu. ⁴Chaypina chay kimsa disipulunkunaka chapashpankuna kawarkansapa Eliyasta Moisesa Jesuswan parlaykaptinkuna. ⁵Paykunata kawashpa Pedruka Jesusa willarkan:

—Maestru, allipaka kanwan tantalla shamushkanisapa. Munaptiki kimsa ranchituta rurashasapa, sukta kanpa, sukta Moisespa, sukta Eliyaspa.

⁶Chay kimsa disipulunkunaka sukaman manchakurkansapa. Chayrayku Pedruka chayta rimarkan mana yuyashpa imatami riman nishpa. ⁷Chaypina puyu sirishpa paykunata wichkamurkansapa. Chay puyu ukunmanta uyarirkansapa Tata Dios willaptin:

—Kay Jesuska munanayni wambray-nimi. Chayrayku payta allita uyariychi.

⁸Chayta uyarishkankunawasha disipulunkuna tukuy mayta chapashpankuna Jesusta sapallanta kawarkansapa.

⁹Chaymanta chay urkumanta urayay-kashpankuna Jesuska willarkansapa amara ni pita parlachinankunapa chay urkupi kawashkankunata. Willarkansapa sielumanta shamudu runa wañushkanmanta kawsamuptinra parlachikunankunapa. ¹⁰Chayta willashkankunarayku paykunaka mana ni pita parlachirkansaparachu. Mana entiendishpankuna tapunakurkansapa imapati Jesuska rimashka wañushkanmanta kawsamunanta. ¹¹Chaypina Jesusta tapurkansapa:

—¿Imapatí Moisespa killkadunta yachachikuk runakuna rimansapa manara Tata Diosmanta shamuk runa shamuptin Eliyas shamunanta?

¹²Chashna tapuptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Deverasmi Moiseska rimarkan Eliyas shamunanta runakunata willak sielumanta shamuk runata shuyanankunapa. Tata Diospa killkadunpi riman runakuna ñuka sielumanta shamudu runata mana munawashpa padesichiwanankunata. ¹³Mash uyariwaychi. Eliyaska ñami shamushkana. Runakuna mana riksishpankuna chiknishpa padesichirkansapa wañuchinankunakaman. Tata Diospa killkadunpi rimarkan chashna padesichishpankuna wañuchinankunapa.

**Jesus supayadu wambrata
alliyachirkan.**

(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)

¹⁴Chaymanta Jesuska chay kimsa disipulunkunawan urkumanta kutimushpankuna chayarkansapa maypicha suk disipulunkuna karkansapa. Paykuna aya tantanakudu runakunapa chawpinkunapi Moisespa

killkadunta yachachikuk runakunawan ayninakuykarkansapa. ¹⁵Jesusta kawashpankuna tukuy runakuna almirashpankuna kallparkansapa rimachik. ¹⁶Chaypina Jesuska tapurkansapa:

—¿Imaraykutí ayninakuykankichi?

¹⁷Chaypina suk runa Jesusta aynirkan:

—Maestru, kanman pushamushkani wambraynita. Payka supayadu kashpa mana nima rimakuyta atipanchu.

¹⁸Maypipish kaptin supay apishpa waktakun. Shiminmanta sukaman pusuk llukshin. Kirunta mukushpa soynachin. Chaymanta kaspirayadu tukun. Disipuluykikunata roygashkanina supayta llukshichinankunapa. Chashna roygaptini mana atipashkasapachu llukshichiyta.

¹⁹Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Sakra mana kreyikuk runakuna kankichi. ¿Aykapikamantí kankunawan kanayni tiyan? ¿Aykapikamantí amichiwankichi? Kayman pushamuychi chay unkudu wambrata.

²⁰Chashna pushamuptinkuna supayka Jesusta kawashpa chay wambrata kashkan unkuchishpa allpapi urmachirkan. Chaypi chay wambrapa shimin pusukyarkan. Sukaman kuchpakurkan.

²¹Chaypina Jesuska wambrapa tatanta tapurkan:

—¿Mashna tiemputanatí chashna kawsan?

Payka aynirkan:

—Takshillunmantapacha unkudu kawsan. ²²Chay supayka wambraynita wañuchinayashpa yakupi ninapi urmachin. Chayrayku roygayki llakichiwaysapa. Atipashpaykika yanapawaysapa.

²³Jesusta chay runata willarkan:

—¿Manarachu kreyiwanki atipanaynita alliyachiyta? Ñukata tukuy shunku kreyiwaptiki rikchak layata rurasha.

²⁴Chayta willaptin chay wambrapa tatanka sinchita willarkan:

—Kreyini yanapawanaykita. Yanapaway tukuy shunku ashwanta kreyinaynipa.

²⁵Chaypina Jesuska kawarkan ashwan aypa runakuna shamuykanankunata. Chayta kawashpa supayta sinchita willarkan:

—Kan kay wambrata unkuchishkanki mana rimakunanpa nima uyarikunanpa. Kunanka willayki: ¡Kay wambramanta llukshiy! ¡Amana kutin paypika yaykuy-nachu!

²⁶Chashna Jesus willaptin chay supayka sukaman kaparishpa kashkan chay wambrata chukchuchirkan.

Paymanta llukshishpa iden wañudutashina sakirkan. Chayta kawashpa chay runakuna rimarkansapa wañushkanta.

²⁷Chaypina Jesuska makinmanta apishpa chay wambrata sanutana atarichirkan.

²⁸Chaymanta suk wasiman Jesus yaykuptin disipulunkuna sapallanta tapurkansapa:

—¿Imapatí ñukaykuna chay supayta mana atipashkanisapa llukshichiyta?

²⁹Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Chay laya supayta atipanchisapa llukshichiyta mana nimata mikushpa tukuy shunku Tata Diosta roygashpa.

**Jesus kashkan
willarkansapa wañunanta.**
(Mt 17.22-23; Lk 9.43-45)

³⁰Chay llaktamanta rishpankuna Galilea partipi puriykarkansapa. Jesuska mana munarkanchu ni pi yachananpa chaypi kananta. ³¹Chashna riykashpankuna disipulunkunata yachachirkansapa:

—Chikniwak runakuna ñuka sielumanta shamudu runata awtoridar-kunapi kukuwankasapa. Paykuna

wañuchiwankasapa. Chaymanta kimsa diyapi kashkan kawsamusha.

³²Chaypina disipulunkuna chay yachachikunanta mana nima entiendish-pankunapish manchakurkansapa tapuyta.

**Jesús yachachikurkan maykanmi
ashwan sinchi kamachikuk
kanka nishpa.**

(Mt 18.1-5; Lk 9.46-48)

³³Chaymanta Jesuska disipulunkuna-
wan Kapernaum llaktapi chayarkansapa.
Chaypina wasipi kashpankuna Jesuska
disipulunkunata tapurkansapa:

—Ñanpi shamuykaptinchikuna
¿imatatí ayninakuykashkankichi?

³⁴Paykunaka pinkakushpankuna mana
nimata aynirkansapachu. Ñanpika
sukaman ayninakushkasapa tukuy
paykunamanta maykanmi ashwan alli
kamachikuk kanka nishpa. ³⁵Chaypina
Jesuska tiyarishpa tukuy chunka ishka
disipulunkunata ladunman kayarkan-
sapa. Paykunata willarkansapa:

—Kankuna ashwan alli kamachikuk
kanayashpaykichi mana kreyinakushpa
sukkunata sirvinaykichi tiyan.

³⁶Chashna willashpankuna Jesuska suk
taksha wambrilluta kayashpa chawpinku-
napi shayachirkan. Chaymanta payta
markashpa willarkansapa:

³⁷—Kankuna ñukata kuyawashpa suk
wambrata chaskishpaykichi ñukatami
chaskiwaykankichi. Ñukata chaskiwas-
paykichi mana ñukallatachu chaskiway-
kankichi. Kachamuwak Tatayni
Diostapish chaskiykankichi.

**Suk runa mana
chikniwashpanchikuna
yanapawaykanchisapami.**

(Mt 10.42; Lk 9.49-50)

³⁸Chaymanta disipulun Juan Jesusta
willarkan:

—Maestru, suk runata kawashkani-
sapa kanpa shutikita rimashpa runaku-
namanta supaykunata llukshichiptin.
Ñukaykuna payta michashkanisapa
mana ñukanchikunawan tantalla
puriptin.

³⁹Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Ama michaychichu. Suk runa
shutinita rimashpa suk almirana
*milagruta rurashpa mana washancha-
wankachu. ⁴⁰Suk runa mana
chikniwashpanchikunaka yanapaway-
kanchisapami. ⁴¹Ñukata katiwashkayki-
chirayku ichara suk runa suk tipi chirik
yakuta kushunkichiman. Allita willayki-
chi. Tata Dios chay upyachishuk runata
suk premyunta kunka.

**Jesús yachachikurkan Tata Dios
uchallichikuk runakunata sukaman
kastigananta.**

(Mt 18.6-9; Lk 17.1-2)

⁴²Chaymanta Jesuska willarkansapa:

—Maykan runa ñukata kreyiwak
mana alabanakuk runata uchallichiptin
Tata Dioska sukaman kastiganka.
Ashwan alli kanman payta atun rumi
makita kunkanpi watashpa atun yakupi
wishchukunankunapa.

⁴³⁻⁴⁴Chayrayku willaykichi: Ichara
makikichiwan mana allita rurankichi-
man. Chay uchallichishuk makikita
tipiychi ama ishkan tin makikichiwan
mana tukuyniyuk ninaman rinayki-
chupa. Ashwan alli kanman suk makiki-
chillawan sieluman rinaykichupa.

⁴⁵⁻⁴⁶Ichara chakikichi pushashunkichi-
man mana allita ruranaykichupa. Chay
uchallichishuk chakikichita tipiychi
ama ishkan tin chakikichiwan mana
tukuyniyuk ninaman rinaykichupa.
Ashwan alli kanman suk chakikichilla-
wan sieluman rinaykichupa. ⁴⁷Chay-
manta ichara ñawikichiwan imatapish
kaptin kawashpa uchallikunkichiman.

Chay uchallichishuk ñawikichita surkuychi ama ishkantin ñawikichiwan mana tukuyniyuk ninaman rinaykichipa. Ashwan alli kanman suk ñawikichillawan sielupi yaykunaykichipa Tata Dioswan kawsak. ⁴⁸Chay ninapi kurukuna mana wañunchu. Chay nina mana wañunchu.

⁴⁹Chaypina yachachikuyllapi Jesuska katirkan:

—Tukuy ñukata kreyiwak runakuna iden ninapishina sufrinankuna tiyan ama uchallikushpa kawsanankunapa. Tata Diosta rupachinan ofrendata kuptinchikuna alli kachichadu kanan tiyan. ⁵⁰Alli kachika tukuy layapa alli. Allpayuk kachi manami kashkan kachi tukunkanachu. Kankuna alli kachishina kashpaykichi kushikuypuru sukwan sukwan yanapanakushpa kawsaychi.

**Jesus yachachikurkan kasaradukuna
ama warminta wishchunankunapa.**

(Mt 19.1-12; Lk 16.18)

10 ¹Tukuy chaykunata yachachikushkankunawasha Kapernaum llaktamanta Judea partiman Jesus rirkan. Chaymanta Jordan yaku chimban rirkan. Chaypi aypa runakuna tantanakuptinkuna payka amañashkanshina yachachikurkan. ²Chaypina *fariseo runakuna Jesusta sukaman pantachichinayarkansapa. Paykunaka ladunchashpankuna tapurkansapa:

—¿Moisespa killkadunka rimanchu suk runa mana warminta munashpa wishchunapa?

³Chaypina Jesuspish tapurkansapa:
—¿Imatati Moises killkadunpi willashunkichi?

⁴Paykunaka aynirkansapa:
—Moiseska willawarkanchisapa maykan runapish warminta wishchunayashpa awtoridarpi killkadu papelta chaskichishpa atipananta wishchuyta.

⁵Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Kankuna sinchi shunku kaptikichi Moiseska almitishurkankichi warmikichita wishchunaykichipa. ⁶Tata Dios kay allpata rurashkanwasha warmita ullkuta rurarkan. ⁷Chayrayku willarkan: “Tukuy ullku tatanta mamanta sakinka warminwan tantanakushpa kawsanapa. ⁸Chashna tantanakushpankuna suklallashina kankasapa.” Chashna Tata Dios willapin suk ullku warminwan tantalla kawsashpankuna suklallashina kawsankasapa. Manana ishkaynachu. ⁹Tata Dios chayta rimashkanrayku mana allichu niman suk runa warminta wishchunapa.

¹⁰Chayta Jesus yachachikushkanwasha wasipi yaykushpankuna disipulunkunaka Jesusta yachachikushkanta kashkan tapurkansapa. ¹¹Chaypina Jesuska paykunata willarkansapa:

—Suk ullku warminta wishchushpa chikan warmiwan kasarashpa uchallikushpa kawsan. ¹²Warmipish kusanta sakishpa chikan ullkuwan kasarashpa uchallikushpa kawsan.

**Jesus munarkan wambrillukuna
payman shamunankunapa.**

(Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)

¹³Chaymanta Jesusman aypa runakuna wambrankunata pushamurkansapa llankanankunapa. Chaypina Jesuspa disipulunkuna piñayashpa micharkansapa ama pushamunankunapa. ¹⁴Chayta kawashpa Jesuska piñakushpa willarkansapa:

—Ama chay wambrakunata michaychichu ñukaman shamunankunapa. Wambrakuna mana kreyinakushpa tatanpa munayninpi kawsansapa. Kankunapish wambrakunashina kawsashpaykichira Tata Diospa mandunpi yaykunkichi. ¹⁵Mash allita uyarwaychi. Kay wambrakunashina

kankunapish Tata Diospa munananta ruranaykichi tiyan. Mana paypa munananta rurashpaykichika mana mandunpika yaykunkichichu.

¹⁶Chashna Jesus willashpankuna tukuy chay wambrakunata markarkansapa. Chaymanta umankunapi llankashpa Tata Diosta roygarkan yanapanankunapa.

**Tukuy layayuk runa
Jesuswan parlarkan.**

(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

¹⁷Chaymanta Jesus riykaptin suk runa kallpashpa laduncharkan. Nawpakninpi kunkuriyushpa tapurkan:

—Alli maestru ¿imata rurashpatí Tata Dioswan mana tukuyuniyukta kawsayman?

¹⁸Chashna tapuptin Jesuska willarkan: —¿Imapatí alli kanaynita willawanki? Tata Diosllami alli. ¹⁹Tata Diospa kamachikunankunata allita yachanki. Kashna willawanchisapa: “Ama runamasikichita wañuchiychu. Ama chikan warmiwan uchallikushpa kawsaychu. Ama nimata suwaychu. Ama ni pita llullakushpa tumbaychu. Ama ni pita llullachiychu. Tataykita mamaykita kuyashpa kawsay.”

²⁰Chashna Jesus willaptinna chay runaka willarkan:

—Maestru, ñuka wayna kashkayni-mantapachami chaykunata allita kasushpa kawsaykani.

²¹Chaypina Jesuska kuyashpa kawarkan. Willarkan:

—Sukllallanami illashunki ruranaykipa. Rillay tukuy laya tiyapushuknikita rantikumuy. Chay rantikushkayki chaninta mana nimayuk runakunata kuysapa. Chaypira sielupi tukuy layayuk kanki. Chaymanta shamuy ñukata katiway.

²²Chayta uyarishpa chay runaka sukaman llakishpa wasinman kutirkan sukaman rikchak layayuk kashpa.

²³Chay runa llakishpa riptinna Jesuska

tukuy chay runakunata kawashpa disipulunkunata willarkansapa:

—Chay laya kullkinllapi kreyinakuk runakuna mana atipankasapachu Tata Diospa mandunpi yaykuyta.

²⁴Chayta uyarishpankuna disipulunkunaka sukaman almirarkansapa. Chaypina Jesuska kashkan willarkansapa:

—Wambraynikuna, suk runa kullkinllapi kreyinakushpa mana atipanchu Tata Diospa mandunpi yaykuyta. ²⁵Suk *kamellu animal suk aguja uchkunata mana atipanmanchu pasayta.

Chashnami kullki likidu runa kullkinta ashwanta munashpa mana atipankachu Tata Diospa mandunpi yaykuyta.

²⁶Chayta uyarishpa disipulunkuna ashwanta almirashpankuna tapunakurkansapa:

—Chashna kaptinka ¿pikunatí atipanka Tata Diospa mandunpi yaykuyta?

²⁷Chaypina Jesuska chapashpankuna willarkansapa:

—Manami ni suk runa atipanmanchu kikinllamanta yaykuyta. Tata Diosllami atipan runakunata mandunpi yaykuchiya. Paymi tukuyta atipan rurayta.

²⁸Chaypina Pedru willarkan:

—Ñukaykuna tukuy tiyawakninikunata sakimushpaynikuna kanta katiykaykisapa.

²⁹Jesuská willarkan:

—Allita willaykichi. Kankuna katiwashpa ñuka salvakuk kanaynita yachachikushpa wasikichita, wawkichita, panikichita, mamaykichita, tataykichita, wambraykichita, terrenuykichita sakishkankichi. ³⁰Chashna saktikichita Tata Diosmi kushunkichi sakishkaykichimanta ashwan aypa wasikichita, wawkikichita, panikichita, mamaykichita, wambraykichita, terrenuykichita. Kay allpapi sufrishpaykichipish wañushkaykichiwashpa mana

tukuyniyukta Tata Dioswan sielupi kawsankichi. ³¹Kunan kay tiempu aypa runakuna yuyanaksapa ashwan alli kanankunata. Paykuna Tata Diospa mandunpi washeru kankasapa. Chaymanta kankuna mana munadu kashpaykichipish Tata Diospa mandunpi kamachikukkuna kankichi.

**Jesús kimsaynin kuti
willarkansapa wañunanta.**
(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)

³²Chaymanta Jerusalem llaktaman riykaptinkuna Jesuska disipulunkunamanta ñawpakta riykarkan. Paykunaka sukaman almirarkansapa Jesús Jerusalemman riptin. Manchakuyuru Jesusta katiykarkansapa. Chaypina Jesuska chunka ishkey disipulunkunallata chikanman pushashpankuna kashkan willarkansapa wañunanta:

³³—Allita yachankichi Jerusalem llaktaman riykananchikunata. Chaypi suk runakuna *saserdotekunapa kamachikukninkunaman Moisespa killkadunta yachachikuk runakunaman pushawankasapa rantikuwak. Chaypina ñuka sielumanta shamudu runa kaptinipish paykunaka tantanakushpa yuyankasapa wañuchiwanankunapa. Chaypina *romano runakunapa makinpi kukuwankasapa wañuchiwanankunapa. ³⁴Paykunaka sukaman asichiwashpankuna tukaychawankasapa makawankasapa wañuchiwanankasapa. Chaymanta wañuchiwashkankunamanta kimsa diya ukun kashkan kawsamusha.

**Santiagowan Juan Jesusta
roygarkansapa kamachikunan
tiempu ladunpi tiyarinankunapa.**
(Mt 20.20-28)

³⁵Chaymanta Sebedeopa wambrankuna Santiagowan Juan Jesusta ladunchashpa willarkansapa:

—Maestru, munanisapa mañanaynikunata rurapanaykipasapa.

³⁶Payka tapurkan:

—¿Imatati munankichi kankunapa ruranaynipa?

³⁷Paykunaka willarkansapa:

—Kan allimata tukuy layata kamachikushpayki tiyachiwaysapa sukta alli laduykipi sukta lluki laduykipi ñukaykunapish kamachikunaynikunapa.

³⁸Chaypina Jesuska aynirkansapa:

—Kankunaka mana yachankichichu imatami mañawaykankichi nishpa. Ñukami tukuy layata sukaman padesainayni tiyan wañunaynikaman. Chashna padesishpa iden suk ayak likidutashina upyasha. Kankunaka manami atipankichimanchu ñukashina nanaykunata muchuyta.

³⁹Chashna willaptinkuna paykunaka aynirkansapa:

—Ariya, atipashasapa muchuyta.

Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Deverasmi ñukatashina kankunatapish sukaman padesichishunkichi. Ñukatashina chiknishushpaykichi wañuchishunkichi. ⁴⁰Tatayni Diosmi akllanka pikunami laduynipi tiyarinkasapa nishpa. Ñukaka manami ni pita willashachu laduynipi tiyarishpa kamachikunampa.

⁴¹Chayta willaptinkuna chay chunka disipulunkuna uyarishpankuna Santiagota Juanta sukaman piñayarkansapa. ⁴²Chaypina piñayashkankunata kawashpa Jesuska kayashpankuna willarkansapa:

—Kankunaka allita yachankichi tukuy llaktakunapi kamachikuk runakuna sukaman sinchita kamachikunankunata. Paykunaka mandunpi kawsak runakunata sukaman padesichinsapa kasunankunapa. ⁴³Kankunaka ama chay sinchi kamachikuk runakunashina kanayaychichu. Alli kamachikuk kanayashpayki-

chika tukuy runamasikichita sirvinaykichi tiyan. ⁴⁴Chaymanta tukuy runakunamanta ashwan kamachikuk kanayashpaykichika iden rantidu runakunashina tukuyta yanapanaykichi tiyan. ⁴⁵Ñukapish sielumanta kay allpaman shamushkani tukuy runakunata sirvinaynipasapa. Mana shamushkanichu sirwiwanankunapa. Shamushkani wañushpa aypa runakunata kastigumanta salvanaynipasapa.

**Jesus mana kawakuk runata
alliyachirkan.**

(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

⁴⁶Chaymanta Jesus disipulunkunawan Jeriko llaktapi chayarkansapa. Chaymanta chay llaktamanta disipulunkunawan llukshiptinkuna aypa runakuna Jesusta katirkansapa. Chay ñanpi suk mana kawakuk runa Timeopa wambran Bartimeo tiyarishpa kullkita mañakuykarkan.

⁴⁷Chaypina chay runaka Nasaretmanta Jesus pasaykananta uyarishpa sinchita rimashpa Jesusta willarkan:

—¡Jesus, ñawpa Davidpa miraknin, ñukatapish llakichiyay!

⁴⁸Chayta uyarishpankuna chay aypa runakuna michashpankuna willarkansapa upallayanampa. Chaypina ashwan sinchita willarkan:

—¡Jesus, ñawpa Davidpa miraknin, ñukatapish llakichiyay!

⁴⁹Chaypina Jesuska riykashkanmanta shayarishpa willarkansapa:

—Chay runata kayaychi.

Chashna willapin chay mana kawakuk runata kayashpankuna willarkansapa:

—Ama llakiychu. Atarimuy. Jesus kayashunki.

⁵⁰Chayta uyarishpa chay mana kawakuk runaka kapanta wishchukushpa brinkashpa Jesusta laduncharkan. ⁵¹Chaypina Jesuska tapurkan:

—¿Imapití munanki yanapanaynipa?

Chaypina chay runaka willarkan:
—Maestru, ñawpita alliyachipay kashkan kawakunaynipa.

⁵²Chaypina Jesuska chay runata willarkan:

—Kan allita kreyiwashkaykirayku alliyachiyki. Allita kawakushpana rillay.

Jesus chayta willapinlla chay runaka kashkan kawakurkan. Chay ratumantapacha Jesusta katirkan chay ñanta riptin.

Jerusalen llaktapi Jesus yaykurkan.

(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40;

Jn 12.12-19)

11 ¹Jerusalen llaktaman Jesus riykashpa *Olivos urkupi chayarkan. Chay urku karkan Betfage Betania llaktakunapa ladunkunapi. Chaypi chayaptinkuna Jesuska ishkey disipulunkunata kacharkansapa.

²Kachashpankuna willarkansapa:

—Rillaychi chay kawananchi llaktaman. Chaypi chayashpaykichi suk watadu burruta tarinkichi. Chay burrutaka manara ni pi montanrachu. Chayta paskashpaykichi pushamuychi.

³Maykan tapushuptikichi: Imapati paskankichi nishpa willaychi: “Señorini munan montanampa. Suk ratukaman kutichimushkaykisapa.”

⁴Chaypina disipulunkuna rishpankuna suk kallipi suk punku ladunpi watadu burruta tarirkansapa. ⁵Chay burruta paskaykaptinkuna kawashpa suk runakuna tapurkansapa:

—¿Imatati ruraykankichi? ¿Imapati chay burruta paskaykankichi?

⁶Paykunaka Jesus willashkantashina aynirkansapa. Chaypina almitirkansapa pushanankunapa. ⁷Chaypina Jesusman disipulukuna chay burruta pusharkansapa. Burrupa sawanpi llachapankunata churarkansapa Jesus montanampa.

⁸Chaymanta Jesus chay burrupi Jerusalenman riykaptin aypa runakuna

chay rinan ñanpi sawa llachapankunata mantarkansapa. Sukkuna chakrankunamanta aypa pankayuk ramakunata apamushpankuna ñanpi mantarkansapa. ⁹Chaypina Jesuspa ñawpakninta rik runakuna washanta katik runakunapish sukaman kushikushpankuna sinchita willarkansapa:

—¡Akuychi kuyaypachi Tata Diospa shutinpi shamuk runata! ¹⁰Kushikuypachi Jesus ñawpa alli kamachikuk Davidshina sinchi kamachikuk kaptin. ¡Akuychi altu sielupi kawsak Tata Diosta sukaman kuyaypachi!

¹¹Chaymanta Jerusalenpi yaykushpa Jesuska *Tata Diospa wasinman rirkan. Chaypi tukuy layata kawashpa disipulunkunawan rirkan Betania llaktaman tardina kaptin.

Jesus mana wayuchakuk igo kaspita willarkan chakinanpa.
(Mt 21.18-19)

¹²Chaymanta kayantin Betaniamanta Jerusalen llaktaman kutishpa Jesuska sukaman yarkarkan. ¹³Chaypina karullamanta pankasapa *igo kaspita kawarkan. Chayta laduncharkan kawk wayuyukchu manachu nishpa. Chay kaspita tarirkan pankasapallata mana niman suk wayuyukta manara wayuchakunan tiempu kaptin. ¹⁴Chaypina Jesuska chay igo kaspita willarkan:

—Kunanmantapacha manana kutin ni pi wayuyukta mikunkanachu.

Chayta willaptin tukuy disipulunkunaka uyarirkansapa.

Tata Diospa wasinmanta Jesus rantiykak rantikuykak runakunata karkurkansapa.
(Mt 21.12-17; Lk 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵Jerusalenpi chayashpankuna Tata Diospa wasinpi Jesuska yaykurkan. Chaypi

kawarkan rantiykak rantikuykak runakunata. Tukuy paykunata karkurkansapa. Chaymanta kullkita kambiakuk runakunapa mesankunata tikrachipurkansapa. Urpaykuna rantikuk runakunapa bankunkunata tikrachipurkansapa. ¹⁶Mana munarkanchu Tata Diospa wasinpi ni pi imatapish apashpa purinankunapa. ¹⁷Chaypina tukuy chay runakunata yachachishpa willarkansapa:

—Tata Dioska killkadunpi willawan-chi: “Tukuy llaktakunamanta runakuna shamushpankuna rimankasapa kay wasini oranankuna wasi kananta.” Tata Dios chayta willawaptinchikunapish kankuna paypa wasinta ruraykankichi suwakunaykichi wasita.

¹⁸Chayta uyarishpankuna *saserdote-kunapa kamachikukninkunawan Moisespa killkadunta yachachikukkuna kallarikansapa yuyaykuya imashnami Jesusta wañuchinkasapa nishpa. Chashna wañuchinayashpankunapish manchakurkansapa apiyta tukuy runakuna Jesuspa yachachikunanta sukaman almiraptinkuna. ¹⁹Chaymanta tutayaptinna Jesuska disipulunkunawan Jerusalenmanta llukshirkansapa.

Mana wayuyuk igo kaspichakirkan.
(Mt 21.20-22)

²⁰Kayantin tutapacha Jesuska disipulunkunawan chay igo kaspiladunta pasashpankuna kawarkansapa sapintinta chakidutana. ²¹Chayta kawashpa Pedru yuyarkan Jesus mana wayunta tarishpa rimashkanta. Chayrayku willarkan:

—Maestru, kayna willashkanki kay igo kaspita amana kutin wayuchakunanpa. Mash kaway. Ñami chakishkana.

²²Jesuska willarkansapa:

—Tukuy shunku Tata Diosta kreyiychi. ²³Allita willaykichi. Kankuna-

pish Tata Diosta allita kreyishpa atipankichiman iden ñukashina rurayta. Kay urkuta willankichiman: “Kaymanta suchushpayki rillay atun yakupi sumik.” Tukuy shunku Tata Diosta kreyishpa chayta willaptikichi kay urku suchunman. Ama shunkuykichipi yuyaychichu suchunkachu manachu nishpa. ²⁴Tukuy shunku kreyikushpa Tata Diosta mañashpaykichi allita kreyiychi chaskinaykichita. Chaypira Tata Dioska tukuy mañashkaykichita kushunkichi. ²⁵Chaymanta Tata Dioswan parlaykashpaykichi runamasikichi rabyachishushkaykichita yuyashpa perdonaychi sielupi kawsak Tataykichi kankunata-pish uchaykichimanta perdonashunaykichipa. ²⁶Kankuna mana perdonaptikichika Tata Diospish manami perdonashunkichichu.

**Jesus chiknik runakunata
upallayachirkansapa.**
(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

²⁷Chayta yachachikushkanwasha Jerusalem llaktaman Jesuska disipulunkunawan kutirkan. Chaypina Tata Diospa wasinpi puriykaptin saserdotekunapa kamachikukninkunawan Moisespa killkadunta yachachikukunawan *judiyukunapa *ansianunkuna laduncharkansapa. ²⁸Chaypina Jesusta tapurkansapa:

—¿Pití kanki chashna yachachikunaykipa? ¿Pití kachamushushka Tata Diospa wasinmanta chay rantikuk runakunata karkunaykipa?
²⁹⁻³⁰Chashna tapuptinkuna Jesuska willarkansapa:
—Ñukapish kankunata tapuykichi. Ayniwaptikichika willashkaykichi pimi kachamuwashka nishpa. May willawaychi ¿pití Juantaka kachamurkan runakunata bawtisanankunapa? ¿Tata Dioschu kachamurkan? ¿Suk runachu kachamurkan? May ayniwaychi.

³¹Chashna Jesus tapuptinkuna chay runakunaka sukwan sukwan ayninakushpa willanakurkansapa:
—Ayniptinchikuna Tata Dios Juanta kachamushkanta payka willawashunchisapa: “Tata Dios kachamushka kaptin ¿imapatí mana payta kasushkankichi?”
³²Chaymanta ayniptinchikuna runakuna kachamushkanta tukuy kay runakuna sukaman piñayawashunchisapa. Paykunaka kreyinsapa Tata Dios kachamuptin yachachikushkanta.
³³Chashna willanakushpankuna Jesusta willarkansapa:
—Mana yachanisapachu pimi Juantaka kachamushka nishpa.
Chaypina Jesuska willarkansapa:
—Ñukapish manami willaykichichu pimi kachamuwashka tukuy kaykunata ruranaynipa.

**Jesus yachachikurkan mana alli
rurak trabajadorkunapa
ejemplunta.**
(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

12 ¹Chaymanta Jesuska kallarrirkan ejemplukunata parlachikushpa yachachikuyta. Willarkansapa:
—Suk runa chakranpi uvakunata tarpuchishkanwasha wertanta rurachirkan. Chaymanta suk manllayba atun batanta churarkan chaypi uva wayukunapa illinta kapinankunapa. Chaymanta suk manllayba altu wasita rurachirkan altuyninmanta suk runa kuydanapa. Tukuy chaykunata rurashpana suk runakunawan paktanakurkansapa uvata pallashpankuna paywan patumanakunankunapa. Chashna paktanakushpankuna chay runaka rirkan suk karu llaktaman.
²Chaymanta pallana tiempu chayamuptin chay runaka suk wiwachunta kacharkan patuma palladu uvata chaskik. ³Paykunaka chay

wiwachuta apishpankuna makarkansapa. Mana nimata kushpankuna kacharkansapa. ⁴Chaypina chay chakrayuk runaka suk wiwachunta kacharkan. Chaypina chay trabajador-kuna rabyakushpa umanpi waktashpa llikipirkansapa.

⁵Chaypina chay chakrayuk runa kashkan suk wiwachunta kachaptin paytaka wañuchirkansapa. Chaymanta aypa wiwachunkunata kacharkan. Sukkunata makarkansapa sukkunata wañuchirkansapa.

⁶Chay chakrayuk runapa tiyarkanlla suk runa kachananpa. Paymi karkan sukaman kuyashkan wambran. Paytana kachashpa yuyarkan: “Kay wambraynita manchashpankuna kasunkasapa.”

⁷Chaypina chay chakra kuydak runakuna patronpa wambranta kawashpankuna willanakurkansapa: “Mash kawaychi. Chay shamuykak runaka chakrayuk runapa wambranmi. Tatan wañuptin kay chakra paypa kiparinan tiyan. Kunanlla akuychi wañuchiypachi kay uva chakra ñukanchikunapa kiparinanpa.” ⁸Chashna willanakushpankuna chay runapa wambranta apirkansapa. Chaymanta wañuchishpankuna uva chakra washaman wishchurkansapa.

⁹Chaypina Jesuska tapurkansapa:
—¿Imatati yuyankichi? Chay chakrayuk runaka ¿imatati ruranka? Chay chakranman rishpa tukuy kuydak runakunata wañuchinka. Chaymanta chikan runakunata chakranta kunan tiyan kuydanankunapa. ¹⁰Kankuna ¿manachu Tata Diospa killkadunta leyishkankichi? Chay killkadunpi riman:
“Suk runa wasinta rumimanta ruraptin trabajadorninkuna suk alli sinchi rumita wishchurkansapa mana alli nishpa.

Chashna wishchukuptinkunapish chay wasichakuk runaka chay wishchudu rumita

wasi kallarinanpi churarkan.

¹¹Chashna Tata Dios ruraptin sukaman almiranchisapa.”

¹²Chashna Jesus rimaptin chay chiknik runakuna allita entiendirkansapa paykunapa rimashpa chay ejempluta yachachikushkanta. Chayrayku apinayarkansapa. Apiyta munashpapist mana apirkansapachu runakunata manchashpankuna. Chayrayku Jesusta sakishpankuna kutirkansapa.

Jesusta tapurkansapa romano kamachikukta pagarankasapachu manachu nishpa.

(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

¹³Chaypina chay chiknik runakunaka sukaman Jesusta chatayta munashpankuna suk *fariseokunawan *Herodespa partidaryunkunata kacharkansapa pantachichik mana allita rimananpa.

¹⁴Chaypina chay kachadu runakunaka allipi tukushpankuna Jesusta willarkansapa:

—Maestru, ñukaykuna yachanisapa mana llullakushpa allimallata yachachikunaykita. Tukuy runakunata yachachinki Tata Diospa munananta rurashpa kawsanankunapa. Kanmi tukuy runakunapa yuyayninkunata allita riksinki. Chayrayku ni pita manchashpa yachachikunki. Kunanka willawaysapa: *Roma llaktapi sinchi kamachikuk kullkinikunata mañawap-tinkuna ¿allichu manachu pagarakunaynikunapa? ¿Pagarakushasapachu manachu?

¹⁵Chashna tapuptinkuna Jesuska allita yacharkan allipi tukushpankuna pantachichinayanankunata. Chaypina willarkansapa:

—¿Imapatí pantachichiwanayaykankichi? Apamuychi suk kullkita kawanaynipa.

¹⁶Chay runakuna kullkita kawachiptinkuna Jesuska tapurkansapa:

—¿Pipa uyantatí pipa shutintatí killkaduta kawankichi?

Paykunaka aynirkansapa:

—Roma llaktapi kamachikuk *Sesarpa uyanta shutinta kawanisapa.

¹⁷Chashna ayniptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Chay kamachikuk Sesarpa kaktaka payta kuychi. Chaymanta tukuy laya Tata Diospa kaktaka Tata Diosllata kuychi.

Jesus allimata ayniptinkuna chay pantachichinayak runakunaka sukaman almirarkansapa.

Jesus yachachikurkan wañudukuna kawsamunankunata.

(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

¹⁸Chaymanta *saduseo runakuna rirkansapa Jesuswan parlak. Saduseokunaka yachachikuksapa mana ni pi wañushkanmanta kawsamunanta. Chayrayku paykunaka Jesusta willarkansapa:

¹⁹—Maestru, ñawpa yachachikuk Moiseska yachachikurkan: “Suk kasadu ullku manara ni suk wambrayuk kashpa wañuptin wawkin viyuda kuñadawan kasaranan tiyan. Chaypina chay warmi ullku wambrata wawayaptin wañudupa wambranshina kanan tiyan.” ²⁰Mash uyariway. Tiyarkan kanchis wawkipura. Chaypina mayor wawkin kasararkan. Chay ullku manara niman suk wambrayuk kashpa wañurkan. ²¹Chaymanta chay ish kaynin wawkin viyuda kuñadanwan kasararkan. Paypish wañurkan mana niman suk wambrayuk kashpa. Chaypina chay kimsaynin wawkin viyuda kuñadanwan kasarar-

kan. Paypish wañurkan. ²²Tukuy chay wawkinkuna sukmana sukmana chay viyuda kuñadanllawan kasararkansapa. Kanchisnintin mana niman suk wambrayuklla wañurkansapa. Chaymanta chay warmipish wañurkan. ²³Kunanka willawaysapa. Wañudu runakuna kawsamuptinkuna chay kanchis kusanmanta ¿maykan kakpati kanman warminka? Tukuy paykuna chay warmiwan kasaradu karkansapa.

²⁴Chashna tapuptinkuna Jesuska willarkansapa:

—Kankunaka Tata Diospa killkadunta mana entiendishpa kikikichilla llullachinakunkichi. Manami yachankichichu Tata Dios sukaman atipak kashpa wañudukunata kawsachimunanta.

²⁵Tata Dios wañudu runakunata kawsachimushkanwasha mana niman suk ullku niman suk warmi kasarankasapanachu. Sielupi kawsak *angelkunashina kawsankasapa.

²⁶¿Manachu leyishkankichi Tata Diospa killkadunta? Chaypi riman wañudukuna kawsamunankunata. Chay ramasapa taksha kaspi rawraykak ukumanta Tata Dios Moisessta willarkan: “Ñuka Abrahampa Isakpa Jakobopa Tata Diosninmi kani.” ²⁷Chashna Tata Dios rimaptin yachanchisapa chay ñawpa awilunchikuna wañushkankunamanta kawsamushpankuna Tata Dioswan kawsaykanankunata. Tata Dioska kawsak runakunallapa Diosninmi. Chayrayku kankunaka sukaman pantakudu kankichi.

Jesus yachachikurkan Tata Diospa kamachikunankunamanta suk ashwan alli kananta.

(Mt 22.34-40)

²⁸Chaymanta Moisespa killkadunta yachachikuk runa Jesus saduseokunata allita aynishkanta uyarishpa tapurkan:

—Maestru, Tata Diospa kamachikunankunamanta ¿maykantí ashwan alli kasunaynikunapa?

²⁹Chayta tapuptin Jesuska willarkan:

—Tata Diospa kamachikunankunamanta ashwan alli kamachikunan riman: “*Israel runakuna, uyariychi: Kamachiwakninchi Tata Dios suklallami. ³⁰Tukuy shunku kamachikuk Tata Diosnikita kuyay. Tukuy layata allita rurashpa sukaman munashpa allita yuyaykushpa payta kuyanayki tiyan.” ³¹Chaymanta chay ishkaynin kamachikunan riman: “Kikiki kuyanakupshina tukuy runamasikita kuyashpa kawsay.” Kay ishkay kamachikunankuna tukuy kamachikunankunamanta ashwan allima.

³²Chashna willaptin chay yachachikuk runaka willarkan:

—Maestru, allitami rimashkanki. Mana llullakushpa rimanki suklallalla Tata Dios tiyananta. Manami paymanta chikan dios tiyanchu. ³³Tata Diosta kuyashpa animalkunata wañuchishpa *altarpí rupachishpa payta kushichinchisapa. Chaymanta ashwan allita Tata Diosta kushichinchisapa tukuy shunku payta kuyashpa sukaman munashpa tukuy layata allita rurashpa allita yuyaykushpa. Tata Diosta ashwanta kushichinchisapa kikinchi kuyanakupshina runamasinchikunata kuyashpa.

³⁴Chay yachachikuk runa allita kuskanpi aynishkanta uyarishpa Jesuska willarkan:

—Tipillami illashunki Tata Diospa mandunpi yaykunaykipa.

Chashna Jesus willaptin manana ni pi animukurkannachu nimata tapuyta.

**Jesus yachachikurkan ashwan
sinchi kamachikuk kananta.**

(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)

³⁵Chaymanta Jesuska *Tata Diospa wasinpi yachachikuykashpa tapurkansapa:

—¿Imapatí Tata Diospa rimananta yachachikuk runakuna rimansapa Tata Diosmanta shamuk salvakuk runa Davidpa miraknin kananta? ³⁶Tata Diospa Espiritun yanapaptin David rimarkan:

“Tata Dioska kamachiwak runata willarkan:

‘Alli laduynipi ñukawan tantalla tiyariy kamachikunaykipa tukuy chiknishuk runakunata saru saru ruranynikaman kanta kasushunankunapa.’”

³⁷Chay killkadu rimananpi Davidka rimarkan Tata Diosmanta shamuk salvakuk runa paypa sinchi kamachikuknin kananta. Kikin Davidpa kamachikuknin kaptinka ¿imashnatí paypa miraknin kanman?

Chashna Jesus yachachikuptin aypa runakuna sukaman kushikushpa uyarirkansapa.

**Jesus Moisespa killkadunta
yachachikuk runakunata
piñayarkansapa.**

(Mt 23.1-36; Lk 11.37-54; 20.45-47)

³⁸Jesus yachachikuykashpa willarkansapa:

—Ama munaychichu Moisespa killkadunta yachachikuk runakunata uyariyta. Paykunaka suni lllachapankunata churakushpankuna plasakunapi purinsapa. Sukaman munansapa tukuy runakuna manchashpankuna rimachinankunapa. ³⁹Chaymanta tantanakunankuna wasikunapi ashwan alli bankukunapi tiyarinsapa. Suk fiestaman rishpankuna ashwan alli bankukunapi tiyarishpankuna mikunsapa. ⁴⁰Paykunaka alli rurakupshina yuyanakupshpankunapish viyuda warmikunapa wasinkunata kichunsapa. Chay mana allita ruraykashpa sukaman sunita Tata Dioswan parlansapa runakuna rimananta

kunapa alli rurak kanankunata. Llullachikuk kaptinkuna Tata Dioska paykunata ashwan sinchita kastiganankuna tiyan.

Mana nimayuk warmi chaylla tiyapushkanta Tata Diosta kurkan.

(Lk 21.1-4)

⁴¹Chaymanta suk diya Tata Diospa wasinpi ofrendata churanankuna kajon ladunpi Jesus tiyaridu karkan. Chaypi kawarkan aypa runakuna ofrendankunata churaykaptinkuna. Aypa tukuy layayuk runakunapish aypa kullkita churaykarkansapa. ⁴²Chaypina mana nimayuk viyuda warmi chayarkan. Payka ishkey kullkisillunkunata mana yaka chaniyukta churarkan. ⁴³Chayta kawashpa Jesuska disipulunkunata kayashpa willarkansapa:
—Ñuka allita willaykichi. Kay viyuda warmika mana nimayuk kaykashpa chay aypa kullkiyuk runakunamanta ashwan alli ofrendata kukushka. ⁴⁴Chay aypa kullkiyuk runakunaka puchushkan kullkinta Tata Diosta kunsapa. Chay mana nimayuk warmika tukuy tiyapushkanta Tata Diosta kuyashpa kushka. Chayrayku payka Tata Diosta ashwanta kushichin.

Jesus rimarkan Tata Diospa wasin urmananta.

(Mt 24.1-2; Lk 21.5-6)

13 ¹Jesuka *Tata Diospa wasinmanta llukshiykaptin suk disipulun willarkan:

—Maestru, mash kaway kay allima rumikunawan ruradu Tata Diospa wasinta.

²Chashna kawachiptin Jesuska aynirkan:

—¿Allitachu kawaykanki kay allima ruradu manllayba wasita? Suk tiempukaman chiknik runakuna tukuy kay

rumimanta ruradu wasita urmachinkasapa. Mana niman suk rumi sawapura kiparinkanachu.

Jesus yachachikurkan manara kay allpa kulluptinra imakunatami kawankasapa nishpa.

(Mt 24.3-28; Lk 21.7-24; 17.22-24)

³Chaymanta *Olivos urkuman rishpankuna Jesuska chaypi tiyarirkan. Chay urkuka Tata Diospa wasinmanta kuskanpi karkan. Chaypina Pedruwan Jakobowan Juanwan Andres chikanman rishpa Jesusta tapurkansapa:

⁴—¿Aykapití Tata Diospa wasinta urmachinkasapa? ¿Imakunata kawashpatí yachaymansapa chay rimashkaykita ruranankunata?

⁵Chaypina Jesuska aynirkansapa:

—Kuydanakuychi ama ni pi llullachishunaykichipa. ⁶Manara kutimuptinra aypa runakuna shamunkasapa ñukapi tukushpa willashuknikichi: “Ñukami Tata Diosmanta shamudu salvaku runa kani.” Chashna rimashpankuna aypa runakunata llullachinkasapa.

⁷Runakuna chikninakushpankuna kaypi chaypi makanakushpa wañuchinakunkasapa. Chayta yachashpaykichi ama manchakuychichu. Wañuchinakushpa kawsaptinkunapish manara tukunan tiempurachu. ⁸Suk partipi kawsak runakuna chikan llaktapi kawsakkunawan sukaman chikninakushpa makanakushpa wañuchinakunkasapa. Aypa llaktakunapi allpa sinchita kuyunka. Chaymanta kaypi chaypi sinchi yarkay tiyanka. Chashna runakuna chaykunawan sukaman sufrishpankuna ashwantara sufrinkasapa.

⁹Kikikichi kuydanakuychi. Chay tiempu chiknishuk runakuna awtoridakunapi chatashuknikichi. Tantanakunankuna wasikunapi makashuknikichi.

Ñukata kreyiwashpa kawsashkaykichi-rayku awtoridarkunapi llaktakunapa ashwan sinchi kamachikukkunapi chatashuk pushashunkichi. Chaypina chay awtoridarkunata atipankichi willayta ñuka salvakuk kanaynita.

¹⁰Manara kay allpa kulluptin tukuy llaktakunapi yachachikunaykichi tiyan ñuka salvakuk kanaynita.

¹¹Chay runakuna awtoridarkunaman chatashuk pushashuptikichi ama manchakushpa yuyaychichu imatami willankichi nishpa. Chashna oras Tata Dios yanapashunkichi kuskata rimanaykichipa. Manami kikikichimantachu rimankichi. Tata Diospa Espiritun yanapashunkichi allita rimanaykichipa.

¹²Chaymanta chay tiempu chay runakuna wawkinkunata chiknishpa awtoridarkunapi chatankasapa wañuchinankunapa. Suk runakuna wambrankunata chiknishpankuna chatankasapa. Sukkuna tatanta mamanta chiknishpankuna wañuchinkasapa. ¹³Tukuy pi kankunatapish chiknishunkichi ñukata kreyiwashkaykichirayku. Kankuna wañunaykichi diyakaman allita kreyiwashpa kawsapikichi Tata Dioska kastigumanta salvashunkichi.

¹⁴Chaymanta Jesuska willarkansasa:

—Tata Diospa wasinpi suk runa sukaman millanapa layata ruranka. Chayta ruraptin kawashpaykichi Judeapi kawsashpaykichi urkukunaman nitikuychi. Kayta leyishpa allita entiendiychi. ¹⁵Wasikichi altuyinpi kashpaykichika chayllamanta nitikuychi. Ama wasikichipi yaykuychichu nima tiyapushuknikichita surkuk.

¹⁶Chashna oras chakraykichipi trabajaykashpaykichika chayllamanta nitikuychi. Ama wasikichiman kutiychichu nima llachapaykichita surkuk.

¹⁷Chay sinchi llakina tiempu okupada warmikuna ñuñuchikuk warmikuna

sukaman padesindekasapa. Chayrayku paykunata sukaman llakichini. ¹⁸Kankunaka Tata Diosta roygaychi ama tanya tiempu nima *samana diya nitikunaykichipa. ¹⁹Chay tiempu sinchi llakina tiyaptin tukuy runakuna sukaman padesindekasapa. Tata Dios kay allpata rurashkanmantapacha manara chay laya llakina tiempu tiyashkanrachu. Nima chay tiempu washan chay laya llakina tiyankachu. ²⁰Tata Dioska tukuy akllashkan runakunata kuyashkanrayku chay llakina tiempu tukuchanka. Mana utka tukuchaptinka tukuy runakuna wañunmansapa.

²¹Chaymanta Jesuska yachachikuyllapi katirkan:

—Chay tiempu ichara suk runakuna willashunkichiman: “Mash kawaychi. Kaypinami chaypinami Tata Diosmanta shamudu salvakuk runa.” Chashna willashuptinkuna ama kreyiychichu.

²²Aypa runakuna llullachikushpa rimankasapa Tata Diosmanta shamudu salvakuk runakuna kanankunata. Sukkuna llullachikushpa rimankasapa Tata Dios kachamushkanta yachachikunankunapa. Paykunaka rikchak laya almirana *milagrukunata rurankasapa. Chayta rurashpankuna Tata Dios akllashkankunatapish llullachinkasapa. ²³Chay runakuna manara shamuptinkunara ñami willashkaykichina ama paykunata kreyinaykichipa. Chayrayku kuydanakushpa kawsaychi.

Jesus yachachikurkan imashnami kutimunka.

(Mt 24.29-35, 42, 44; Lk 21.25-36)

²⁴Jesuska yachachikuyllapi katirkan:

—Chay sinchi sufrina tiempu tukuptinna inti tutayanka. Killa manana lusichikunanchu. ²⁵Luserukuna sielumanta urmamunkasapa. Sielupi llipyakkuna kuyunkasapa. ²⁶Chaypina

tukuy pi ñukata sielumanta shamudu runata kawawankasapa puyukuna ukunpi shamuptini. Sukaman lliyashpa shamuptini kawawashpankuna yachankasapa tukuy layata rurayta atipak kanaynita. ²⁷Chaymanta *angelninikunata kachashasapa allpapi sielupi kuchun mañankunamanta tukuy aklladuynikunata tantanachinankunapa.

²⁸Suk *igo kaspita kawashpa yachakuychi. Igo ramankuna velachakushpa aypata pankayaptin yachankichi veranu tiempu kananta. ²⁹Chashnashina tukuy kay willashkaynita kawashpaykichi yachankichi ñuka utka kutimunaynita. ³⁰Allita willaykichi: Manarapish kunan kawsak runakuna wañushpankunara tukuy kay willashkaynita kawankasapa. ³¹Tukuy kay allpa sielukunapish kullunankuna tiyan. Kulluptinkunapish rimashkayni manami tukunkachu. Tukuy rimashkaynita rurasha. ³²Tata Diosllami yachan imay diyami imay orami kutimusha nishpa. Mana ni suk runa nima sielupi kawsak angelkuna yachansapachu. Ñuka Tata Diospa wambran kashpayniph mana yachanichu aykapimi kutimusha nishpa.

³³Kankuna mana yachankichichu imay orami shamusha nishpa. Chayrayku allita yuyaykushpa prontanakushpa shuyawaychi.

³⁴Suk runapa ejemplunta uyariychi. Chay runaka karu llaktaman rinanpa wiwachunkunata kayashpa willan wasinta allita kuydapunankunapa. Sukta sukta willan imatami runankasapa nishpa. Chaymanta sukta willan punkuta allita kuydananpa. ³⁵Ñuka iden chay wasiyuk runa kashpayni kankunata sakiykichi. Chayrayku uyari uyari shuyawaychi. Mana yachankichichu imay diyami kutimusha nishpa. Ichara tutayaykaptin shamusha. Ichara chawpi tutata ichara gallo kantanan

oras ichara diyapina kutimusha.

³⁶Tukuy kayta willaykichi shamushpayni ama tarimunaynipa mana allita ruraykaptikichi. ³⁷Kankunata willanaynita tukuy kreyiwak runakunatapish willaykani: Tukuy tiempu alli prontanakudu shuyawaychi.

**Chiknik runakuna
paktanakurkansapa Jesusta
wañuchinankunapa.**

(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Jn 11.45-53)

14 ¹Chay tiempu *Paskua fiestapa ishkey diyallana illarkan. Tukuy wata Paskua fiesta ukunpi *judiyu runakuna amañaksapa mana *levadurayuk pankunata mikuyta. Chaypina *saserdotekunapa kamachikukninkunawan Moisespa killkadunta yachachikukuna yuyaykurkansapa llullachishpa Jesusta apishpa wañuchinankunapa. ²Sukkuna rimarkansapa:

—Ama Paskua fiesta ukun wañuchichiyachichu fiestaman shamudu runakuna ama turbakushpa piñayawananchikunapa.

**Suk warmi Jesuspa umanpi
mishkilla asnak wirata icharkan.**

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³Jesuska Betania llaktaman rishpa suk runa Simonpa wasinpi yaykurkan. Simonka lasaru unkuymanta alliyadu karkan. Chaypina Jesus mesapi mikuykaptin suk warmi yaykurkan. Chay warmika apamurkan yurak rumimanta ruradu botellapi aypa chaniyuk mishkilla asnak wirata. Chay wira nardo shuti kaspimanta ruradu karkan.

Chay warmika chay botellata pakishpa chay mishkilla asnak wirata Jesuspa umanpi icharkan. ⁴Chayta kawashpa chaypi kak runakunamanta sukkuna piñakushpankuna willanakurkansapa:

—¿Imapatí chay mishkillá asnak wirata usuchishka? ⁵Ashwan alli kanman karkan kimsa pachak kullkipi rantikushpa chay chaninta mana nimayuk runakunata kunanpa.

Chashna rimashpa chay warmitaka washancharkansapa. ⁶Jesus washanchashkankunata uyarishpa Jesus willarkansapa:

—¿Imapatí piñayashpa kay warmitaka michankichi? Kay wirata umaynipi ichashpa allitami rurashka. ⁷Mana nimayuk runakunata tukuy maytapish rishpa tarinkichi munashkaykichi ora yanapanaykichipa. Ñukataka manami tukuy tiempunachu kawawankichi. ⁸Kay warmika atipashkanta rurashka. Kay mishkillá asnak wirawanka ñami armachiwashkana wañuptini pampawanankunapa. ⁹Allita willaykichi: Tukuy maypi runakuna ñuka salvakuk kanaynita yachachikushpankuna kay warmi kuyawashpa rurashkantapish parlachikunkasapa. Chashna modomanta tukuy pi paytaka yuyankasapa.

**Judas Jesusta rantikurkan
wañuchinankunapa.**

(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

¹⁰Jesupa chunka ishkay disipulunkunamanta suk karkan Judas Iskariote.

Payka Jesusta rantikunayashpa rirkan saserdote awtoridarkunawan parlak.

¹¹Paykunaka Judas rantikunayananta yachashpankuna sukaman kushikushpa willarkansapa kullkita kunankunapa. Chay oramantapacha Judaska sukaman Jesusta apichichinayarkan. Maskarkan maypimi apichichinka nishpa.

**Jesus disipulunkunawan Paskua
fiesta mikunata mikurkansapa.**

(Mt 26.17-29; Lk 22.7-23; Jn 13.21-30;
1 Kor 11.23-26)

¹²Chay Paskua fiesta kallarinan diya tukuy judiyu runakuna amañanisapa

mana nima lewadurayuk pankunata mikuyta. Chaymanta Tata Diosta kuyashpaynikuna amañanisapa oveja wawanta wañuchiyta. Chay diyana disipulunkuna Jesusta tapurkansapa:

—¿Maypití munanki rinaynikunapa Paskua fiesta mikunanchikunata rurak?

¹³Chashna tapuptinkuna Jesuska ishkay disipulunkunata willarkansapa:

—Rillaychi llaktaman. Chaypi tinkunakunkichi yaku puyñuta apaykak ullkuwan. Payta katiychi. ¹⁴Chay runa suk wasipi yaykuptin chay wasiyuk runata willaychi: “Maestruynikuna yachanayan maypishi kay Paskua fiesta disipulunkunawan mikunkasapa.”

¹⁵Chashna chay wasiyuk runata willaptikichi payka wasi altuyinpi allichadu kuartuta kawachishunkichi. Chaypi mikunanchikunata ruraychi.

¹⁶Chashna Jesus willaptinkuna paykunaka llaktaman rirkansapa.

Chaypina Jesus willashkankunata shina tukuyta tarishpankuna Paskua fiesta mikunata rurarkansapa. ¹⁷Chaymanta tutayaptinna Jesuska chunka ishkay disipulunkunawan chaypi chayarkan.

¹⁸Chay mesapi tantalla mikuykashpankuna Jesus willarkansapa:

—Allita willaykichi. Ñukawan tantalla mikuykankichi. Kankunamanta sukmi chikniwak runakunapi rantikuwanka.

¹⁹Chashna willaptinkuna chay disipulunkuna sukaman llakishpankuna sukmanata sukmanata Jesusta tapurkansapa:

—¿Ñukachu rantikushkayki?

²⁰Chaypina Jesuska aynirkansapa:

—Chunka ishkay kankunamanta ñukawan tantalla kay kallanapi panninta ñuyuchik runami rantikuwanka. ²¹Tata Diospa killkadunpi riman runakuna wañuchiwankunata.

Chayrayku ñuka sielumanta shamudu runa kashpayni wañusha. Wañunaynipa

kaptinpihay chay rantikuwak runata sukaman llakichini. Ashwan alli kanman karkan ama nasinpana.

²²Chaymanta mikuykashpankuna Jesuska suk panta apishpa Tata Diosta agradesirkan. Chay panta pakishpa disipulunkunata kushpankuna willarkansapa:

—Kay panta mikuychi. Kay panka kuerpuynimi.

²³Chaymanta Jesus suk vasu vinuta apishpa Tata Diosta agradesirkan. Chayta chaskichtinkuna disipulunkuna upyarkansapa. ²⁴Chaypina Jesuska willarkansapa:

—Kaymi yawarnini. Kaywanmi mushuk paktuta rurani. Wañushpayni yawarnini ichakuptin Tata Dioska aypa runakunata uchankunamanta perdonankasapa. ²⁵Allita willaykichi. Uvamanta ruradu vinuta mana kutin upyashanchu Tatayni Diospa mandunpi kankunawan tantalla mushuk vinuta upyanaynikaman.

Jesus Pedruta willarkan mana rixsinanta rimananta.

(Mt 26.30-35; Lk 22.31-34;

Jn 13.36-38)

²⁶Chaymanta Tata Diosta kuyashpankuna salmo kantukunata kantarkansapa. Kantashkankunawasha rirkansapa *Olivo urkuman. ²⁷Chaypina Jesuska disipulunkunata willarkansapa:

—Tata Diospa rimanampi willawan-chisapa: “Ovejakuna kuydak runata wañuchisha. Chayrayku tukuy ovejankuna chayta kallpankasapa.” Chay killkadupi rimashkanshina kunan tuta tukuy kankuna mana kreyiwakshina tukushpa sakiwankichi. ²⁸Chaymanta ñuka wañushkaynimanta kashkan kawsamushpayni Galilea partiman kankunamanta ñawpakta risha.

²⁹Chaypina Pedruka Jesusta willarkan:

—Tukuy katishukmasinikuna turbakushpa sakishuptinkunapish ñuka mana nima layapi sakishkaykichi.

³⁰Chashna Pedru willaptinna Jesuska willarkan:

—Allita willayki. Kunan tutami manarapish gallo ishkay kuti kantaptin kimsa kuti rimanki mana riksiwanaykita.

³¹Chaypina Pedruka sinchita willarkan:

—Kanwan tantalla wañunaynipish kaptin manami nima layapi rimashachu mana kanta riksinaynita.

Chashna Pedru willaptin tukuy disipulunkunapish idenllata rimarkansapa.

Getsemani wertapi Jesus Tatan Diosta roygarkan yanapananpa.

(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

³²Chaymanta Getsemani wertaman rirkansapa. Chaypi chayashpankuna Jesuska disipulunkunata willarkansapa:

—Tatayni Dioswan parlak rinaynikaman kaypi tiyarishpa shuyawaychi.

³³Chashna willashpa suk chikan laduman Pedruwan Santiagowan Juanta pusharkansapa. Chaypina sukaman turbakushpa sinchita llakirkan. ³⁴Paykunata willarkansapa:

—Sukaman llakishpayni wañukshina mallinakuni. Kankuna kayllapi kiparishpa rikchadulla shuyawaychi.

³⁵Chaypina urasillum Jesuska rirkan. Chaypi kumurayarkan urkun allpapi takakunankaman. Tatan Diosta roygarkan pay munaptin ama chay sinchi nanayta mallinanpa. ³⁶Tatan Diosta roygarkan:

—A, Tatayni, kan tukuy layata atipanki rurayta. Munashpaykika salvaway ama sukaman padesainynipa.

Padesishpaynipish munani kanpa munanaykillata rurayta. Manami munanichu ñukapa munanaynita rurayta.

³⁷Chayta Tata Diosta willashkanwasha Jesuska chay kimsa disipulunkunapa ladunman kutirkan. Puñuykaptinkuna tarishpankuna Pedruta willarkan:

—Simon, ¿puñuykankichu? ¿Manachu niman suk orata mana puñushpa atipashkanki Tata Dioswan parlayta?

³⁸Mana nima puñushpa Tata Diosta mañaychi supay ama uchallichishunaykichipa. Kankunaka sukaman munankichi Tata Diosta mañayta. Chaykamanka utka shaykunkichi.

³⁹Chashna willashpankuna Jesuska kashkan rirkan Tatan Diosta roygashkan layallata roygak. ⁴⁰Chaymanta chay kimsa disipulunkunaman kutishpa kashkan tarirkansapa sukaman puñuykaptinkuna. Paykunaka puñuyta mana muchurkansapachu. Chayrayku mana yacharkansapachu imatami ayninkasapa nishpa. ⁴¹Chaymanta Jesus kimsaynin kuti puñuduta tarishpankuna willarkansapa:

—¿Kunankamanchu puñuykashpa samaykankichi? Chaylla kachun. Ñami orayni chayamushkana ñukata sielumanta shamudu runata uchasapa runakunapi apichichiwanankunapa. ⁴²Atarimuychi. Akuychina. Ñami shamuykanna chay rantikuwak runaka.

Chiknik runakuna Jesusta apishpa pusharkansapa.

(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53;
Jn 18.2-11)

⁴³Jesus chayta rimaykaptinllara disipulun Judaska aypa runakunata pushashpankuna chayarkan. Paykuna kaspikunawan ishkantin ladupi filuyuk machetikunata apashpa rirkansapa Jesusta pushak. Rirkansapa kamachikuk saserdotekunawan *Moisespa kamachikunankunata

yachachikuk runakunawan judiyukunapa *ansianunkuna kachaptinkuna. ⁴⁴Judaska pusharkan chay runakunata allita yachachishpankuna: “Suk runata muchaptini yachankichi pay kananta. Paytami allita apishpa pushankichi.” ⁴⁵Chashna Judas paykunata yachachishpa Jesusta ladunchashpa willarkan:

—¡Maestru!

Chashna willashpa mucharkan.

⁴⁶Chaypina chay runakuna Jesusta apirkansapa pushanankunapa. ⁴⁷Chayta kawashpa Jesuswan purik runa machetinta apishpa suk runapa rinrinta tipipurkan. Chay runa karkan sinchi kamachikuk saserdotepa wiwachun.

⁴⁸Chaypina Jesuska chay pushanayak runakunata tapurkansapa:

—¿Imapatí kaspikunata machetikunata apamushkankichi apiwanaykichipa? ¿Ariya ñukachu suwa wañuchikuk runa kani? ⁴⁹Tukuy diya *Tata Diospa wasinpi yachachikuykaptini mana chaypi apiwashkankichichu. Ñawpa yachachikukkuna Tata Dios rimashkanta killkarkansapa kashna apiwanaykichipa. Chay killkashkankunashina kunan apiwaykankichi wañuchiwanykichipa.

⁵⁰Tukuy disipulunkuna Jesusta apishkanunata kawashpankuna sapallanta sakishpankuna nitikurkansapa. ⁵¹Suk wayna sabanasllanwan wankunakushpa katiykarkan. Chay Jesusta pushak runakuna payta apirkansapa. ⁵²Chashna aiptinkuna chay sabanasninta sakishpa llatanlla nitikurkan.

Chay ashwan sinchi kamachikuk saserdoteman Jesusta pusharkansapa.

(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55, 63-71;
Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³Chay aypa runakuna Jesusta apishpa pusharkansapa ashwan sinchi

kamachikuk saserdotepa wasinman. Chaypi saserdotekunapa kamachikukkunawan Moisespa killkadunta yachachikuk runakunawan judiyukunapa ansianunkuna tantanakurkansapa.

⁵⁴Jesusta pushaptinkuna Pedruka karumanta katishpa kamachikuk saserdotepa wasin pampapi yaykurkan. Tata Diospa wasinta kuydak runakuna chay pampapi tiyaridu ninapi mashakuykarkansapa. Pedrupish paykunapa ladunkunapi rirkan tiyarik mashakunanpa.

⁵⁵Chay wasi ukupi saserdotekunapa kamachikukninkunawan tukuy awtoridarkuna tantanakurkansapa. Chaypina tapunakurkansapa imashnami Jesusta chatankasapa wañuchinankunapa. Chashna tapunakushpankunapish mana nima uchanta tarirkansapachu chatanankunapa. ⁵⁶Aypa runakuna llullakushpa Jesusta chataptinkunapish sukupish sukupish chikan layata rimarkansapa. ⁵⁷Chaypina suk runakuna shayarishpa llullakushpa Jesusta chatarkansapa:

⁵⁸—Ñukaykuna uyarishkanisapa kay Jesus rimashkanta: “Ñukami runakuna rurashkankuna Tata Diospa manllayba wasinta urmachisha. Chayta urmachishkayniwasha kimsa diya ukun tukuchasha kashkan rurayta. Mana runakuna rurashkan layatachu rurasha.”

⁵⁹Chashna chatashpankunapish mana atiparkansapachu chay layallata chatayta. ⁶⁰Chaypina saserdotekunapa ashwan sinchi kamachikukninkuna chawpinkunapi shayarishpa Jesusta tapurkan:

—¿Manachu nimata aynikunki?
¿Imatati chatashuykankisapa?

⁶¹Chaypina Jesuska upallalla uyarirkan. Mana nimata ayniptin chay sinchi kamachikuk saserdoteka kashkan tapurkan:

—¿Ariya kanchu kanki shuyaykanaynikuna salvakuk kuyanaynikuna Tata Diospa wambran?

⁶²Chashna tapuptin Jesuska aynirkan:

—Ariya, ñukami kani. Kankuna ñukata sielumanta shamudu runata kawawankichi tukuy laya atipak Tatayni Diospa ladunpi tiyariptini. Kawawankichi puyukuna ukunpi kashkan shamuptini.

⁶³Chashna Jesus willaptin chay sinchi kamachikuk saserdoteka sukaman piñakushpa sawa llachapanta llikirkan. Chayta rurarkan tukuy chay runakuna yachanankunapa sukaman piñakunanta. Chaymanta chay kamachikukmasinkunata willarkansapa:

—¿Imapatí ashwan chatakuk runakunata maskashunchisapa? ⁶⁴Kankunami rimashkanta allita uyarishkankichi. Kay runaka chashna rimashpa Tata Diostami sukaman piñachishka. ¿Imatati yuyankichi?

Chashna tapuptinkuna paykunaka suk layallata aynirkansapa:

—¡Payka uchayukmi chayrayku wañunan tiyan!

⁶⁵Chaypina sukkuna Jesustaka tukaycharkansapa. Sukkuna ñawinta arkapushpankuna makashpa willarkansapa:

—May willawaysapa pimi waktashuykan.

Tata Diospa wasinta kuydak runakunapish Jesusta uyanpi lapyarkansapa.

Pedru kimsa kuti rimarkan Jesusta mana riksinanta.

(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62;

Jn 18.15-18, 25-29)

⁶⁶Chay wasi altuyninpi Jesusta asichiykaptinkuna Pedruka uray pampapi karkan. Chaypina chay sinchi kamachikuk saserdotepa shipash wiwachan shamurkan. ⁶⁷Pedru ninapi

mashakuykaptin chay warmika kawashpa willarkan:

—Nasaretmanta runa Jesuswan kanpish tantalla purishkanki.

⁶⁸Chashna willaptin Pedruka llullakushpa willarkan:

—Mana riksinichu. Nima yachanichu pipami willawaykanki nishpa.

Chayta rimashpa chay wasi punkuman llukshirkan. Chaypi kaptin suk gallo kantarkan.

⁶⁹Chaymanta chay shipash Pedruta kashkan kawashpa chay runakunata willarkansapa:

—Kay runapish Jesuspa purikmasinmi.

⁷⁰Pedru kashkan llullakushpa rimarkan mana riksinanta. Chay washan chaypi runakuna Pedrutaka kashkan willarkansapa:

—Deverasmi kanpish kanki Jesuspa purikmasin. Galileamanta runami kanki.

⁷¹Chaypina Pedruka jurashpa rimarkan:

—Ñukaka manami riksinichu chay willawaykanaykichi runata.

⁷²Pedruka chayta rimaykaptinlla kashkan gallo kantarkan. Chayta uyarishpana Pedruka yuyarkan Jesus willashkanta: “Manarapish gallo ishkay kuti kantaptin kimsa kuti rimanki mana riksiwanaykita.” Chayta yuyashpa sukaman llakishpa wakakurkan.

Jesusta pusharkansapa Pilatoman.

(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5;
Jn 18.28-38)

15 ¹Chaymanta pakariykaptinna kamachikuk *saserdotekunawan *judiyu *ansianukunawan Moisespa killkadunkunata yachachikukkuna tantanakurkansapa. Paykunaka Jesusta watashpa pusharkansapa gobernador Pilatoman. ²Chaypina Pilatoka Jesusta tapurkan:

—¿Kanchu judiyu runakunapa ashwan sinchi kamachikuknin runa kanki?

Chashna tapuptin Jesuska aynirkan:

—Ariya, ñukami kani.

³Chaypina kamachikuk saserdotekunawan judiyu ansianukuna Jesusta sukaman chatarkansapa. ⁴Chashna chataptinkuna Pilatoka Jesusta kashkan tapurkan:

—¿Imapatí chatashuk runakunata manayninki? Mash uyariy. Kay runakunaka rikchak layata chatashuykankisapa.

⁵Pilatota tapuptinpish Jesuska manaynimita aynirkanchu. Chayrayku Pilatoka sukaman almirarkan.

Chiknik runakuna Pilatota roygarkansapa Jesusta wañuchichinanpa.

(Mt 27.15-31; Lk 23.13-25;
Jn 18.38—19.16)

⁶Tukuy wata *Paskua fiesta ukun Pilato amañarkan karselmanta suk runata kachariyta. Runakunata tapuksapa maykan runatami kacharinka nishpa. ⁷Chay tiempu karselpi aypa wichkadu runakunawan suk runa Barrabas karkan. Chay runakuna *romano gobiernuta mana kasunayashpankuna soldadunkunawan makanakurkansapa. Chay makanakuyupi soldadukunata wañuchirkansapa. Chayrayku karselpi wichkadu karkansapa. ⁸Chaypina aypa runakuna tantanakushpankuna Pilatota roygarkansapa amañashkantashina suk runata karselmanta kacharinanpa. ⁹Chayta roygaptinkuna Pilatoka tapurkansapa:

—¿Munankichichu kay sinchi kamachishuknikichita kacharinaynipa?

¹⁰Pilatoka allita yacharkan kamachikuk saserdotekuna Jesusta chiknishpankuna chatashkankunata. Chayrayku chayta tapurkansapa.

¹¹Chaypina kamachikuk saserdotekunaka chay aypa tantanakudu runaku-

nata sukaman willarkansapa Pilatota royanankunapa Barrabasta kacharinanpa. ¹²Barrabasta kacharinanpa roygaptinkuna Pilatoka kashkan tapurkansapa:

—¿Imatati kay Jesusta rurasha?

Paypa rimankichi sinchi kamachishukni-kichi kananta.

¹³Chashna tapuptionkuna kashkan sinchita rimashpa willarkansapa:

—¡Kruspi chakatachiy!

¹⁴Chaypina Pilatoka tapurkansapa:

—¿Ima mana allitati rurashka wañuchichinaynipa?

Chaypina chay runakuna ashwan sukaman sinchita rimashpankuna kashkan willarkansapa:

—¡Kruspi chakatachiy!

¹⁵Chay runakuna sukaman piñakushpa kapariptinkuna Pilatoka paykunata kushichinayashpa Barrabasta kacharirkan. Chaymanta Jesusta suk karawaskawan asutichishkanwasha soldadukunata willarkan suk kruspi chakatashpa wañuchinankunapa.

¹⁶Chaypina soldadukuna Pilatopa wasin pampanman Jesusta pusharkansapa. Chaypi aypa soldadumasinkunata tantanachirkansapa Jesusta asichinankunapa. ¹⁷Kamachikukkunapa puka llachapata mudachishpankuna umanpi kashayuk waskamanta awadu koronata churapurkansapa. ¹⁸Sukaman asichishpankuna ñawpakninpi kunkurikushpa willarkansapa:

—Kanmi judiyu runakunapa ashwan sinchi kamachikuknin kanki.

¹⁹Chaypina soldadukuna Jesusta tukaycharkansapa. Suk pintuwán umanpi waktarkansapa. Kuyak tukushpankuna ñawpakninpi kunkurikurkansapa. ²⁰Sukaman asichishpankuna chay puka llachapata surkupushpankuna kashkan kikinpa llachapanta mudachirkansapa.

Chaymanta pusharkansapa suk kruspi chakatak.

Kruspi chakatashpa Jesusta wañuchirkansapa.

(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43;

Jn 19.17-27)

²¹Chaymanta Sirene llaktamanta runa Simon chakranmanta kutiykarkan. Jesusta kruspi chakatak pushaykaptinkuna Simonka chayta riykarkan. Paypa wambrankuna Alejandrowan Rufo karkansapa. Chay soldadukuna Simonta apishpankuna Jesuspa krusninta wantuchirkansapa.

²²Jesusta pusharkansapa suk taksha urku Golgotaman. Chay Golgota shuti judiyu rimanampi riman Uma Poto.

²³Chaypina ayakwan chakrudu vinuta Jesusta upyachinayarkansapa susuchinampa. Upyachinayaptinkunapish Jesuska mana munarkanchu upyayta.

²⁴Chaypina soldadukunaka Jesusta kruspi chakatarkansapa. Paypa llachapankunata patumanakunankunapa pukllarkansapa yachanankunapa pipami kiparinka nishpa.

²⁵Las nueve oras kaptin Jesusta chakatarkansapa. ²⁶Jesupa uman kuskapi churarkansapa suk killkaduta tukuy runakuna yachanankunapa imapami wañuchishkasapa nishpa. Chay killkadupi rimarkan: “Kay runaka judiyu runakunapa ashwan sinchi kamachikukninmi.”

²⁷Jesupa ishkantin ladunpi ishkay suwa runakunatapish chakatarkansapa.

²⁸Tata Diospa rimanampi killkadu karkan: “Mana alli rurak runakunawan tantallata wañuchinkasapa.”

²⁹Aypa runakuna rirkansapa Jesusta kawak. Paykunaka umankunata kuyuchishpankuna Jesusta asichishpankuna willarkansapa:

—¡Ja, mash kaway! Kanmi rimashkanki Tata Diospa manllayba wasinta

urmachishpayki kimsa diya ukunlla kashkan runanaykipa. ³⁰Kunanka kikikilla chay krusmanta urayamushpa salvanakuy.

³¹Chashnalla kamachikuk saserdote-kunawan Moisespa killkadunta yachachikuk runakunaka Jesusta asichishpa willarkansapa:

—Payka aypa runakunata salvashkapa. Kunanka kikin mana atipanchu salvanakuyta. ³²Shuyananchikuna salvakuk runa kashpaka krusmanta urayamuchun. Urayamushkanta kawashpanchikunara kreyishunchisapa sinchi kamachiwakininchikuna kananta.

Chaypina chay ishkay ladunpi chakatadu suwakunapish Jesusta asichirkansapa.

Jesus kruspi wañurkan.
(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49;
Jn 19.28-30)

³³Jesus kruspi chakataduna kaptin chawpi diyamantapacha las tres de la tardikaman sukaman tuta likidu tukurkan. ³⁴Chay oraslla Jesuska sinchita rimarkan: “Eloi, Eloi ¿lama sabaktani?” Chay rimakushkan judiyu rimananpi riman: “Tata Diosnini, Tata Diosnini ¿imapatí sakiwashkanki?”

³⁵Chay rimashkanta uyarishpana chay runakuna willanakurkansapa:

—Uyariychi, kay runaka ñawpa yachachikuk Eliyastami kayaykan.

³⁶Chaypina suk runa kallpashpa pintupa puntanta chiktarkan utkuta churananpa. Chayta ayak likidu vinupi sumichishpa Jesuspa shiminpi churarkan shukunanpa. Chayta rurashpa sukkunata willarkansapa:

—¡Upallayaychi! Akuychi kawaypachi Eliyas shamunkachu manachu krusmanta urayachik.

³⁷Chaypina Jesuska sinchita kaparikushpa wañurkan. ³⁸Jesus

wañushkan oralla *Tata Diospa wasinpi warkudu arkana llachapa llikikurkan. Anakinmanta urayninkaman llikikurkan chay alli arkadu kuartu rikurinanpa.

³⁹Soldadukunapa kapitanninkuna Jesuspa ñawpakninpi shayaridu karkan. Jesus wañuptin kawashpa rimarkan:

—¡Deverasmi kay runaka Tata Diospa wambran kashka!

⁴⁰Aypa warmikunapish karullamanta Jesus wañushkanta kawarkansapa. Chay kawak warmikunamanta Mariya Magdalenawan chay wayna Santiagopa Josepa mamankuna Mariyawan Salome karkansapa. ⁴¹Jesus Galileapi yachachikuykaptin tukuy chay warmikuna payta katishpankuna sukaman sirvirkansapa. Chaymanta Jesus Jerusalemman riptin aypa warmikuna katirkansapa.

Suk machaypi Jesusta pamparkansapa.
(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56;
Jn 19.38-42)

⁴²Manara *samana diya kallariptin chay fiestapa prontanakunankuna diya amusayaykarkan. ⁴³Chaypi tiyarkan Arimatea llaktamanta Jose. Chay Jose judiyukunapa sinchi kamachikukninkuna karkan. Paypish shuyaykarkan Tata Diosmanta sinchi kamachikuk runa shamunanta. Chay Joseka Pilatoman rirkan Jesuspa kuerpunta mañakuk. ⁴⁴Chayta mañaptin Pilatoka Jesus utka wañushkanta yachashpa sukaman almirarkan. Chaypina allita yachana-yashpa soldadunkunapa kapitanninkunata kayachirkan tapunanpa deveraschu Jesus wañushkana nishpa. ⁴⁵Chay kapitan deveras wañushkanta willaptin Pilatoka willarkan Jesuspa kuerpunta Joseta kunanpa.

⁴⁶Chaypina Joseka suk allima yurak sabanasta rantirkan. Chaywan Jesuspa

kuerpunta krusmanta urayachimushpa wankurkan. Allita wankushpa pusharkan atun rumipi aspidu machaypi churak. Chaypi churashkanwasha punkunta manllayba rumiwan allita wichkarkan. ⁴⁷Mariya Magdalenawan Josepa maman Mariya chaypi churashkanta kawarkansapa.

**Jesús wañushkanmanta
kawsamurkan.**

(Mt 28.1-10; Lk 24.1-12; Jn 20.1-10)

16 ¹Chaymanta *samana diya washan Mariya Magdalena Santiagopa maman Mariyawan Salomewan rirkansapa mishkillita asnak wirata rantik Jesuspa kuerpunta tupapunankunapa. ²Chaypina semana kallarinan diya pakariykaptin inti chayrak llukshimuykaptin Jesusta pampashkankunaman rirkansapa. ³Paykunaka riykashpankuna willanakurkansapa:

—¿Piti machaypa punkunmanta chay manllayba rumita ashuchipanchimansapa?

⁴Chaypi chayashpankuna kawarkansapa chay punku wichkana manllayba rumita ña ashuchidutana. ⁵Chay machay ukuman yaykushpankuna alli ladunpi suk wayna tiyariduta kawarkansapa. Payka suni yurak llachapayuk karkan. Chay warmikuna payta kawashpankuna sukaman manchakurkansapa. ⁶Chaypina chay waynaka willarkansapa:

—¡Ama manchakuychichu! Ñuka yachani shamushkaykichita Nasaretmanta Jesusta kruspi chakatadu kashkata kawak. ¡Ñami payka kawsamushkana! Mananami kaypinachu. Mash kawaychi maypicha churashkankunata. ⁷Kunaka disipulunkunata Pedrutapish rillaychi willak Jesús Galileaman kankunamanta ñawpakta rinanta. Chaypi willashushkaykichishina payta kawankichi.

⁸Chayta willaptinkuna chay warmikunaka chay machaymanta llukshishpa kallparkansapa. Manchakuyinkunawan sukaman chukchukushpankuna manara ni pita kawashkankunata parlachirkan-saparachu.

**Jesús Mariya Magdalenapi ishky
disipulunkunapi rikurirkan.**

(Jn 20.11-18)

⁹Chaymanta semana kallarinan diya Jesús kawsamushkanwasha tutapachalla Mariya Magdalenapi rikurirkan. Chay Mariyamanta ñawpa tiempu Jesús kanchis supaykunata llukshichipurkan. ¹⁰Chaypina Mariyaka Jesuspa purikmasinkunata rirkan willak paypi Jesús rikurishkanta. Paykuna manara kawsamushkanta yachashpara llakishpa wakaykarkansapa. ¹¹Mariya Jesusta kawsamuduta kawashkanta willaptinkunapish mana kreyirkansapachu.

**Jesús ishky purikmasinkunapi
rikurirkan.**

(Lk 24.13-35)

¹²Chaymanta ishky purikmasinkunapi Jesúska rikurirkan. Paykunaka chakraman riykarkansapa. ¹³Jesús paykunapi rikuriptin kutirkansapa purikmasinkunata willak Jesusta kawashkankunata. Chashna willaptinkunapish mana nima kreyirkansapachu.

**Jesús disipulunkunata
yachachirkansapa.**

(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49;

Jn 20.19-23)

¹⁴Chay washa chunka suk disipulunkuna mesapi mikuykaptinkuna paykunapi Jesúska rikurirkan. Paykunata piñayarkansapa mana kreyikuk sinchi shunku kashpa kawsamushkanta kawashka runakunata mana kreyiptinkuna. ¹⁵Chaypina willarkansapa:

—Rillaychi tukuy allpapi kawsak runakunata willak ñukata kreyiwak runakunata kastigumanta salvanaynita. ¹⁶Suk runakuna kreyiwashpa bawtisa-kuptinkuna uchankunamanta salvasha. Suk runakuna mana kreyiwaptinkuna kastigasha. ¹⁷Ñukata kreyiwashpa kawsashpaykichi atipankichi shutinipi supaykunata runakunamanta llukshichiyta. Mana yachashkaykichi laya rimanakunapi rimakunkichi. ¹⁸Machakuykuna mana nimanachishunkichichu. Ima venenotapish upyachishuptikichi mana nimanachishunkichichu. Chaymanta unku dukunapa

umankunapi makikichita churaptikichi alliyankasapa.

Jesus sieluman kutirkan.

(Lk 24.50-53)

¹⁹Jesus tukuy chayta disipulunkunata willashkankunawasha Tata Dioska sieluman pusharkan. Chaypi alli ladunpi tiyachirkan. ²⁰Chaymanta Jesus willashkankunashina disipulunkuna tukuy mayta rirkansapa yachachikuk. Jesus yanaparkansapa *milagrukunata ruranankunapa runakuna yachachikushkankunata kreyinankunapa.

Chayllami kashka.